

Hesperian- ja Hakasalmenpuistot

Suunnittelualueena ovat Hesperian- ja Hakasalmenpuistot sijaitsevat Etu-Töölön ja Taka-Töölön kaupunginosissa. Puistot rajautuvat pohjoisessa Helsinginkatuun ja Oopperataloon, lännessä Mannerheimintiehen, idässä Töölönlahteen ja Finlanditaloon sekä etelässä Hakasalmen huvilan piha-alueeseen. Puistojen keskeisinä tunnuspiirteinä ovat laajat nurmipinnat ja vanhat puuryhmät, yksittäispuut ja pensaskasvillisuus. Myös Töölönlahden rannan rantapromenadi on tärkeä osa puiston identiteettiä. Puistossa sijaitsee pieni osa vanhan sokeritehtaan tiilialttaa ja tiilialtan betonisokkelia. Larin Paraskeen patsas sekä Urho Kekkosen muistomerkki. Suunnittelun tavoitteena on puistojen toimivuuden parantaminen ja huonokuntoisten osien korjaaminen virkistyskäyttöön. Puistosuunnittelussa on huomioitu alueen kulttuuri- ja maisemahistorialliset arvot sekä kiinnitetty erityistä huomiota luontoarvoihin. Tavoitteena on ominaispiirteiden ja arvojen huomioiminen sekä joissain tapauksissa niiden ennallistaminen. Toteutuksessa pyritään korkeaan kaupunkikuvalliseen laatuun.

Hesperian- ja Hakasalmenpuistojen puistosuunnittelu perustuu kaupunkiympäristölautakunnan vuonna 2020 hyväksymään esitykseen Hesperian ja Hakasalmen puistojen suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet sekä voimassa oleviin asemakaavoihin.

Tähän muistioon on kerätty tiivistelmä suunnittelun aikaisesta vuorovaikutuspalautteesta.

Palautteet puistosuunnitelmaluonnoksesta VIO 6323/1 (esillä 24.1.2024–13.2.2024)

Puistosuunnitelmaluonnos oli esillä Helsingin kaupungin verkkosivulla osoitteessa www.hel.fi/suunnitelmat (kohdassa Katu- ja puistosuunnitelmat) 24.1.2024–13.2.2024 välisenä aikana.

Suunnitelmaluonnosta koskeva yleisötilaisuus pidettiin tiistaina 30.1.2024 klo 17–19 Pikku-Finlandiassa. Tilaisuudessa oli paikalla Helsingin kaupungin edustajia kaupunkiympäristön toimialalta (aluesuunnittelija, projektinjohtaja, asemakaavoittaja) sekä suunnittelukonsultin edustajat.

Tiedote puistosuunnitelmaluonnoksen esilläolosta ja yleisötilaisuudesta lähetettiin puistoon rajautuvien kiinteistöjen omistajille ja Töölö-Seura ry:lle, Töölön kaupunginosat - Töölö ry:lle, Kallio-Seuralle, Helsingin luonnonsuojeluyhdistykselle, Tringa ry:lle ja Töölöläinen -lehdelle. Maksullinen lehti-ilmoitus julkaistiin Helsingin Uutisissa 24.1.2024.

Mahdolliset kommentit suunnitelmaluonnoksiin pyydettiin toimittamaan 13.2.2024 mennessä. Suullista palautetta saatiin yleisötilaisuudessa runsaasti. Kaupunkiympäristön toimialan arvion mukaan tilaisuudessa kävi noin 15 henkeä.

Esilläolon aikana kirjallisia palautteita saatiin yhteensä 14 kpl yksittäisiltä henkilöiltä ja järjestöiltä. Palautteet on eritelty tähän vuorovaikutusmuistioon palautekohtaisesti. Ensimmäisessä osassa on käyty läpi yleisötilaisuuden suullinen palaute ja toisessa osassa saadut kirjalliset palautteet.

Palautteet puistosuunnitelmaehdotuksesta VIO 6323/1 (nähtävillä 30.10.2024–12.11.2024)

Hakasalmenpuiston ja Hesperianpuiston puistosuunnitelma on ollut nähtävillä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 43 §:n mukaisesti 30.10.–12.11.2024 välisen ajan. Suunnitelman nähtävillä olosta on ilmoitettu kirjallisesti suunnittelualueen kiinteistöjen omistajille.

Suunnitelmasta on tehty 1 muistutus. Lisäksi nähtävillä olon aikana suunnitelmasta on annettu 5 mielipidettä

Puistosuunnitelmaluonnoksista saadut palautteet (esillä 24.1.2024–13.2.2024)

Yleisötilaisuudessa saatu suullinen palaute

Yleisesti puiston kunnostamista pidettiin hyvänä. Erityistä kiitosta saivat luonnon monimuotoisuutta lisäävät toimenpiteet ja rannan luonnonmukainen toteutustapa. Eniten kritiikkiä annettiin eri liikkumismuotojen risteämisestä ja sen mukana tuomasta turvattomuudesta.

Hallinnolliset ja yleiset asiat

Palaute:

Töölönlahden ympäristön kaikki muutokset tulisi vuorovaikuttaa kerrallaan eikä osissa.

Vastaus:

Töölönlahden ympäristön eri osa-alueilla on erilaisia muutostarpeita, aikatauluja ja suunnittelutavoitteita. Koko alueen yhtenäinen suunnittelu olisi hallinnollisesti ja ajankäytöllisesti hyvin haastavaa. Tästä johtuen alueita suunnitellaan erikseen ja kunkin puistosuunnitelman vuorovaikutus tehdään kaupunkiympäristötoimialan käytäntöjen mukaan hankekohtaisesti. Töölönlahden ympäristön suunnittelussa huomioidaan kuitenkin koko Töölönlahtea koskevat yhteiset tavoitteet, liittyminen ympäristöön ja muihin Töölönlahden ympäristön hankkeisiin.

Palaute:

Kustannuksia ei ole kerrottu.

Vastaus:

Puistosuunnitelman karkeat kustannukset ovat noin 4,5 miljoonaa euroa.

Palaute:

Poistettavien puiden määrää ei ole ilmoitettu.

Vastaus:

Poistettavia puita on noin 58 kpl. Uusia puita istutetaan noin 217 kpl.

Palaute:

Toivotaan avointa maastokatselmusta kaadettavista puista.

Vastaus:

Puistosta ja rannan puista on järjestetty kävely 12.10.2022. Lähtökohtaisesti uutta kävelyä ei järjestetä.

Palaute:

Puiston hulevesien johtamisesta ei ole olemassa poliittista päätöstä.

Vastaus:

Hulevesien johtaminen ei edellytä poliittista päätöstä. HSY:n hulevesien eriyttämissuunnitelmaan kaupunki on sitoutunut.

Palaute:

Voisiko suunnitelmassa hyödyntää käyttäjälähtöistä suunnittelua tai palvelumuotoilun keinoja esimerkiksi yhdessä Aalto-yliopiston kanssa?

Vastaus:

Alue on moneen kertaan vuorovaikutettu, aiemmin mm. aluesuunnitelman yhteydessä.

Palaute:

Puisto on nyt suunniteltu vain hyväkuntoisille ja -jalkaisille henkilöille.

Vastaus:

Palautteen johdosta rannan käytävän varrelle on sijoitettu penkkejä.

Palaute:

Lasten itsenäinen liikkuminen puistossa on mahdotonta.

Vastaus:

Puistosuunnitelma ei poikkea lasten itsenäisen liikkumisen kannalta muista Helsingin puistoista. Lasten turvallinen liikkuminen huomioidaan erityisesti pyöräteiden risteyskohdissa esimerkiksi näkyvyyden parantamisella ja suojateiden tarvittavalla määrällä.

Palaute:

Puistoa tulee kehittää lasten ja aikuisten kasvituntemusta ja muuta luontotuntemusta kehittävänä puistona.

Vastaus:

Luonnon monimuotoisuus on ollut tärkeä lähtökohta puistosuunnitelman laatimisessa. Suunnitelmaan on sijoitettu infotauluja, jotka kertovat alueen luonnon monimuotoisuudesta ja luontoarvoista.

Palaute:

Suunnitelmasta on unohdettu koirat.

Vastaus:

Palautteiden johdosta jalankulun ja pyöräliikenteen reitit on päätetty erottaa toisistaan ja pyörätie on siirretty pois rannasta sisemmälle puistoon, mikä helpottaa koirien ulkoilutusta rantakäytävällä. Koira-wc:n mahdollisuutta voidaan tutkia jatkosuunnittelun yhteydessä.

Palaute:

Melun vähentäminen tavoiteltavaa, esim. nopeusrajoitusten madallus viereisille kaduille.

Vastaus:

Puistoa ympäröivien katujen tai niiden liikennesuunnitteluun ei voida vaikuttaa puistosuunnittelussa.

Toiminnot**Palaute:**

Ravintolan niemestä ei tule tehdä terassia.

Vastaus:

Ravintolan niemen vanha huonokuntoinen kivetty rantaterassi säilytetään paikallaan ja uudistetaan suunnitelmassa. Alueen mahdollisen vuokrauksen yhteydessä laaditussa sopimuksessa tullaan huomioimaan mahdolliset meluhaitat, aukioloajat ja valvontaan liittyvät asiat.

Palaute:

Ruusuniemeen tulee aurinkotuolien sijaan sijoittaa selkänojallisia penkkejä.

Vastaus:

Palautteiden johdosta Ruusuniemeen sijoitetaan aurinkotuolien sijasta seitsemän (7) selkä- ja käsinojallista kiinteästi asennettua penkkiä.

Palaute:

Juoksurantu tulisi sijaita kävelyn ja pyöräliikenteen välissä, jotta koiranulkoilutus mahdollistuu.

Vastaus:

Palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Tämä helpottaa myös koirien ulkoilutusta rantakäytävällä.

Palaute:

Juoksurannun poisto, koska lintubongarien ja lasten tulisi päästä rantaan.

Vastaus:

Palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Erillinen juoksurantu on poistettu. Tämän myötä myös pääsy rantaan helpottuu.

Palaute:

Hesperianpuistoon ei toivota kuntoilupaikkaa, sillä yksi kuntoilupaikka Töölönlahden ympäristössä riittää. Myöskään kuntoilupaikkaan suunniteltu tekonurmi ei sovi puistoon. Kuntoilupaikan sijainti keskellä puistoa lisää pyöräliikennettä puistossa.

Vastaus:

Kuntoilupaikan ehdotettu paikka on tunnistettu Hesperianpuiston puistosuunnittelun valmistelutöissä laajemman Töölönlahtea koskevan kokonaistarkastelun tuloksena. Töölönlahtea kiertävä reitti on erittäin suosittu ulkoilureitti, jonka varteen toivotaan jatkuvasti ja enemmän kuntoiluvaihtoehtoja. Töölönlahden alueella ei riitä vain yksi kuntoilupaikka, sillä alueelle saavutetaan monesta suunnasta ja alueella on runsaasti käyttäjiä. Kuntoilupaikat ovat toivottuja toimintoja.

Tekonurmea on tulossa puistoon pienessä määrin. Kommenttien perusteella pintamateriaalivaihtoehtoja tutkitaan jatkosuunnittelun yhteydessä.

Kuntoilupaikan läheisyyteen lisätään pyörätelineitä.

Palaute:

Leikkipaikan siirtäminen muurin viereen on huono ratkaisu, sillä paikka on hyvin varjoisa ja puita joudutaan poistamaan sen tieltä. Myös leikkipaikan viereinen risteys on liikenteellisesti hyvin vaarallinen. Nykyisen leikkipaikan meluhaitat tulevat vähenemään Mannerheimintien kunnostuksen myötä.

Vastaus:

Nykyään leikkipaikkojen suunnittelussa pyritään välttämään suoraa auringonvaloa, siten leikkipaikan varjoisuus on perusteltua.

Puistosuunnitelmassa leikkipaikan keskellä sijaitsevat puut yritetään mahdollisuuksien mukaan säilyttää.

Leikkipaikan ympäristöä on muokattu esillä olon jälkeen turvallisemmaksi siirtämällä puistokäytävien ja suojatien muodostamaa risteystä pois päin leikkipaikasta.

Ympäristöpalveluiden mukaan leikkipaikan siirto on meluhaitasta johtuen edelleen tarpeellista Mannerheimintien kunnostuksen valmistumisesta huolimatta.

Palaute:

Leikkipaikan sokeriteema ei ole sovelias.

Vastaus:

Leikkipaikan teema on vaihdettu ooppera- ja musiikkiteemaiseksi.

Palaute:

Rantaraitille toivotaan penkkejä.

Vastaus:

Rantaraitille lisätään penkkejä.

Palaute:

Shakki ja Foosball eivät toimi yhdessä.

Vastaus:

Foosball on vaihdettu pingikseen.

Palaute:

Teqball-pöytää ei toivota puistoon.

Vastaus:

Teqball-pöytä poistetaan puistosuunnitelmasta.

Palaute:

Puistosuunnitelmassa on liikaa toimintoja.

Vastaus:

Kuntoilupaiikkaa on pienennetty ja Teqball-pöytä on poistettu.

Palaute:

Urho Kekkonen muistomerkkiin toivotaan lisää luiskia valkuposkivanhien poikasille.

Vastaus:

Urho Kekkonen muistomerkin yhteydessä oleva yksi luiska on todettu riittäväksi.

Palaute:

Puistoon toivotaan vesipostia esimerkiksi city-wc:n tai kuntoilualan yhteyteen.

Vastaus:

Juomavesipisteet eivät ole kaupungin tarjoama palvelu.

Palaute:

Puistoon toivotaan infotaulua alueen luontoarvoista.

Vastaus:

Puistoon lisätään infotaulu alueen luontoarvoista.

Palaute:

Historiasta poimitut puistosommitelman uudet elementit (suihkulähde, medaljonki, huvimaja) vaikuttavat irrallisilta. Voisiko suihkulähteen toteuttaa mieluummin modernina versiona esimerkiksi hulevesien käsittelyn yhteyteen?

Vastaus:

Näitä aiheita kehitetään kaupunkipuistoon sopiviksi.

Palaute:

Rannan suuntainen hyllykäytävä katkoo yhtenäisiä avoimia tiloja

Vastaus:

Palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Täten hyllykäytävä jää pois.

Palaute:

Kuntoilupaikan tulisi sijoittua leikattuna rinteeseen, huomioiden näkymät Mannerheimintieltä

Vastaus:

Näin nykyään jo on, lisäksi se ympäröidään istutuksilla.

Palaute:

Shakkipaikan pyöreä muoto on irrallinen elementti.

Vastaus:

Alue rajautuu luontevasti pohjoisessa säilyvään syreeni-istutukseen ja etelässä avoimeen nurmeen.

Pyöräliikenne**Palaute:**

Pyöräliikenne tulisi siirtää pois rannasta ja linjata se Mannerheimintielle. Pyöräliikenne tulisi toteuttaa mahdollisimman turvallisena.

Vastaus:

Pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Pyörätien siirtäminen erilleen rantakäytävästä vähentää konflikteja ja lisää kaikkien käyttäjien turvallisuutta. Pyörätien siirto mahdollistaa myös istuskelupaikkojen ja kasvillisuuden lisääminen rantareitin länsireunalle. Turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota esimerkiksi hyvällä näkyvyydellä risteyskohdissa ja suojateillä.

Palaute:

Pyöräliikenne Oopperan edustalla on vaarallista.

Vastaus:

Kaupunkiympäristötoimialalla on ryhdytty tarkastelemaan uutta pyöräliikenteen ylityspaikkaa Helsinginkadun yli Oopperan risteuksen itäpuolelta. Se ohjaisi pyöräliikennettä pois oopperan oven edustalta.

Palaute:

Lisää runkolukittavia pyörätelineitä, esim. amfiteatterin, tapahtumakentän, kuntoilun alueen ja sisääntuloreittien yhteyteen.

Vastaus:

Pyörätelineitä sijaitsee 5 kpl (10 pyöräpaikkaa) leikkipaikan yhteydessä. Pyöräpaikkoja lisätään kuntoilupaikan läheisyyteen.

Palaute:

Helsinginkadun pyörätien suojatien vieressä oleva sähkökaappi on vaarallinen.

Vastaus:

Sähkökaappi säilyy nykyisellä paikallaan.

Palaute:

Baanalle toivotaan nopeusrajoitusta.

Vastaus:

Palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Pyörätien siirtäminen erilleen rantakäytävästä vähentää konflikteja ja lisää kaikkien käyttäjien turvallisuutta. Pyöräliikenteen reitillä pätee taajamien yleiset nopeusrajoitukset eikä pyörätielle ole asetettu nopeusrajoituksia. Keskimäärin pyöräilijöiden nopeudet ovat 15-20 km/h välillä. Turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota esimerkiksi hyvällä näkyvyydellä risteyskohdissa ja suojateillä.

Palaute:

Pyörätien leventäminen kasvattaa vauhteja, mikä ei ole toivottavaa.

Vastaus:

Jalankulun ja pyöräliikenteen erottaminen toisistaan erillisille reiteille vähentää ristiriitatilanteita eri nopeuksilla liikkuvien kesken.

Palaute:

Punaista asfalttia ei toivota puistoon.

Vastaus:

Reitin jatkuvuuden takia on tavoiteltavaa tehdä pyörätie punaruskealla asfaltilla. Samaa väriä on käytetty Hesperianpuiston lähiympäristön pyöräreiteillä Kansalaistorilla ja Helsinginkadulla. Väri ei ole kovin räikeä ja se haalenee nopeaan.

Palaute:

Noppakiviä ei toivota kivikorokkeen ympärille.

Vastaus:

Palautteiden johdosta jalankulun ja pyöräliikenteen reitit on päätetty erottaa toisistaan ja pyörätie on siirretty pois rannasta sisemmälle puistoon. Tämän myötä myös kivikoroke ja noppakivet poistuvat suunnitelmasta.

Hulevedet**Palaute:**

Hulevesien johtamista Töölönlahteen ei toivota. Asukkaat olivat huolissaan lasten vesi- ja jääturvallisuudesta. Hulevesien vaikutusten arvio puuttuu suunnitelmaluonnoksesta. Huoli myös hanhien pääsystä hulevesialtaaseen nousi esiin.

Vastaus:

Hulevesiallas on rakenteeltaan loivarinteinen ja sen vesisyvyys on noin 0-30 cm, jolloin se ei aiheuta puiston käyttäjille turvallisuusriskiä. Hanhien pääsyä hulevesialtaaseen on mahdoton estää.

Kaupunkiympäristön toimiala on teettänyt selvityksen Hesperianpuiston kautta johdettavien hulevesien vaikutuksista Töölönlahden vedenlaatuun. Puhdistettujen hulevesien aiheuttama vuosikuormituksen lisäys on niin pieni, että sillä ei ole vaikutusta Töölönlahden vedenlaatuun tai ekologiseen tilaan. Hulevesijärjestelmän rakentamisella ja/tai käytöllä ei myöskään ole vaikutusta Töölönlahden kalastoon, kasvillisuuteen ja linnustoon.

Palaute:

Hulevesiallas on rakennettava poistamatta puita tai pensaita.

Vastaus:

Hulevesialtaan rakentamisen myötä kasvillisuutta ei poisteta.

Palaute:

Suunnitelmassa tulisi esittää ovatko hulevesialtaat riittävän kokoisia, oikeassa paikassa ja turvallisia tulviessaan.

Vastaus:

Hulevesialtaan tekninen suunnittelu on tehty. Suunnittelun yhteydessä nämä seikat on huomioitu.

Kasvillisuus**Palaute:**

Rannan lajivalinnoissa ei tulisi käyttää puutarhamuotoja.

Vastaus:

Rannan kasvivalinnoissa käytetään luonnonkasveja ja suositaan paikan luontaisia lajeja.

Palaute:

Liito-oravilla on tienlyitystarve Hesperian esplanadilta Hesperianpuistoon.

Vastaus:

Suunnitelmaan on lisätty puustoa Mannerheimintien reunaan liito-oravien liikkumismahdollisuuksien parantamiseksi.

Palaute:

Puistoon toivotaan vielä lisää pensaita.

Vastaus:

Suunnitelmaan on lisätty enemmän pensaita.

Palaute:

Nykyiset lahoppuustoiset rannat on säilytettävä.

Vastaus:

Hesperianpuiston rannan salavat ovat ikääntyneet ja niiden kuntoa on seurattu säännöllisesti. Tavoitteena on säilyttää salavat niin kauan kuin ne eivät aiheuta turvallisuusriskiä puiston käyttäjille. Suurin osa nykyisistä salavista kallistaa merenlahden suuntaan, joten onnettomuusriski on arvioitu pieneksi. Vaarallisiksi arvioiduista salavista lyhennetään tai

poistetaan oksia, jotta ne eivät enää aiheuta vaaraa. Kaikista huonokuntoisimmat säilytetään pystypökkelöinä, jotta ne säilyvät elinympäristöinä, mutta eivät enää aiheuta riskitilanteita. Rantavyöhykkeelle istutetaan kuitenkin myös uutta puustoa, jotta ranta säilyy puustoisena jatkossakin.

Palaute:

Puistoon toivotaan hoidettuja niittyjä, joiden läpi menee kävelypolkuja.

Vastaus:

Oopperan ja näköalapaikan läheisyydessä olevien ja uusien niittyjen vierellä sijaitsee polkuja.

Palaute:

Varpusille tulisi lisätä pönttöjä 1-2 pesimäkautta ennen puiden kaatoa.

Vastaus:

Linnunpönttöjen lisäämistä tarkastellaan jatkosuunnittelun yhteydessä.

Valaistus ja tapahtumasähkö**Palaute:**

Puistovalaisimien valo ei tule olla liian kylmä. Valaisimiin toivotaan vuorokauden ajan mukaan vaihtuvaa värilämpötilaa.

Vastaus:

Kaupungin ohjeiden mukaisesti puiston rantakäytävän valaisimien värilämpötila toteutetaan 2700 K värilämpötilalla ja muun puiston värilämpötilalla 3000 K. Kaikkiin Helsingin valaisinylväisiin tulee lisäksi liitäntälaittekohtainen himmennys yöajaksi.

Palaute:

Rantaraitin pylväisvalaisimien välin pidennys tarkoittaa ilmeisesti myös lisää valoa reunustavaan kasvillisuuteen?

Vastaus:

Alueelta poistetaan vanhoja puita valaissut erikoisvalaistus, jotta minimoidaan häiriövalo luontoalueen läheisyydessä. Uudet valaisimet suunnataan käytäville. Kaikkiin Helsingin valaisinylväisiin tulee lisäksi liitäntälaittekohtainen himmennys yöajaksi.

Palaute:

Ranta-alueiden niemien pollarivalaisimet eivät saa olla ylikirkkaita.

Vastaus:

Kaksi eteläisintä niemeä on päätetty jättää ilman rannan valaistusta ja pollarit on poistettu suunnitelmasta.

Palaute:

Tarvitsisiko amfiteatterin yhteyteen tapahtumasähköä?

Vastaus:

Amfiteatteri ei kuulu suunnittelualueeseen, vaan se on osa viereistä Oopperan tonttia.

Palaute:

Valaistus toteutettava lämminsävyisenä 2000 K värilämpötilassa.

Vastaus:

Kaupungin ohjeiden mukaisesti puiston rantakäytävän valaisimien värilämpötila toteutetaan 2700 K värilämpötilalla ja muun puiston värilämpötilalla 3000 K.

Palaute:

Valaisinten korotuksessa huomioitava valon suuntaus sekä näkyvyys toiselta rannalta.

Vastaus:

Valaisinten korotuksessa huomioidaan valon suuntaus. Valaisimet suunnataan käytäville. Korotus ei vaikuta kaukomaisemaan.

Palaute:

Pollarivalaisimet kuuluvat luontevammin rakennetulle rannoille ja niiden esittäminen luonnonmukaiseen rantaan on ristiriitaista. Rannan valaisu katkaisee hämärällä yhteyden veteen ja estää vedenpinnan näkymisen. Toivomme, että myös keskustan puistoissa voidaan sallia pimeitä alueita.

Vastaus:

Kaksi eteläisintä niemeä on päätetty jättää ilman rannan valaistusta ja pollarit on poistettu suunnitelmasta.

Kirjallinen palaute

Palaute 1:

"Kohta alkaa puiston yleisötilaisuus, ja ette varmaan ehdi lukea tätä tänään, mutta haluan kuitenkin esittää ihailuni ja onnentoivomukseni! Puistosta tulee Helsingin keskeisin vihreä oleskelutila, ja kaupungin puistojen kruunujalokivi. Henki on moderni ja tavallaan arkinen, mutta samalla suomalaisuutta edustava. Ei keinotekoisia prameuksia, vaan suurille ihmisjoukoille houkuttelevia aiheita. Kuntoiluaukio on ajan henkeen osuva muistutus liikunnan merkityksestä nykyisessä kaupunkiympäristössä. Uudelleen rakennettava suihkulähde on kaikkia ikäryhmiä rakastama kohde, ja tuo puiston pitkän historian esille. Luonnonläheiset rantakävelyn rakenteet ja istutukset vastaavat ekologisia pyrkimyksiä hienotunteisella tavalla.

En ole perehtynyt läheskään kaikkiin puiston piirteisiin, mutta kokonaisote on kaunis, taiteellinen, lumoava.

Onnea toteutukseen, vaatikkaa vain parasta!"

Palaute 2:

"Hei, mietin eilen puhelimesta sanomaasi, sitä, että ehdottamani Hesperian ja Haksalmen puistojen, Töölönlahden puiston ja mielellään Karamzninirannan yhteisten konsepti- ja ideatavoitteisten työpaljojen organisointi ja vetäminen on aikaa vievää, minkä hyvin ymmärrän.

Kun Töölönlahdessa on nyt kuitenkin kyseessä viherköyhtyvän Helsingin ja kaupungin viherköyhimmän, ylitiiviin asuinalueen, Kallion, lähin ja kansainvälisestäkin erittäin hieno luontoalue ja lähiluontokohde, joka sijaitsee arvoalueella ja jossa luonnonsuojelulain luonnonsuojelualueelle määrittelemät kriteerit täyttävä lintuvesi ranta-alueineen ja jossa kaupunki on jättänyt vielä vastaamatta kansalaisjärjestöjen ehdotukseen vihersuojavöyhykkeestä, niin eikö tällä alueella, jos millä

pitäisi keskittyä käyttäjälähtöiseen suunnitteluun? Nousevan, eläinlähöisenkin arkkitehtuurin merkeissä käyttäjiksi luettaisiin tällöin myös alueen eläimistö ja kasvillisuus.

Aalto-yliopistossa on palvelumuotoilun koulutusohjelma, jossa suunnittelijoita koulutetaan asiakaslähöiseen palvelujen muotoiluun ja suunnitteluun. Juttelin kerran Aalossa opettaneen (opettavan?), vierailevan yhdysvaltalaisen palvelumuotoilun professorin kanssa. Hän sanoi, että Töölönlahti sopisi erinomaisesti palvelumuotoilu-lopputyön kohteeksi.

Helsingin kaupungilla ei ehkä ole intressiä ja omasta mielestään aikaa jäädä odottamaan jonkin gradu- tai väistökirjatyön "Töölönlahden suunnittelukriisiin vastaaminen palvelumuotoilun keinoin" valmistumista, mutta pyydän Sinua nyt kuitenkin vakavasti harkitsemaan aikalisan ottamista Töölönlahden/ympäristön suunnitteluun ja nykyisen suunnittelutilkkutäkin muotoilemista yhdeksi suunnittelualueeksi. Yhtenäiseen suunnittelualueeseen tulisi kuulua koilliskulman ulkokuntosali (palauttaa se Hesperina puiston ja Hakasalmen puiston suunnittelualueeseen kuuluvaksi; nythän aluea vain "katosi" siitä), yhdistää Töölönlahden, Hesperian puiston, Hakasalmen puiston ja Karamzninirannan suunnittelu, mudostaa vähintään keskusteluyhteys (kaupunkilaisillekin avoin) Linnunalaulun asemakaavan ajantasaistamishankkeen ja em. yhteen nivottavien osasuunnitelmien (tilkkujen) välille.

Lisäksi tulisi muodostaa vaihtoehtoisia lopputulos-malleja tuomioistuimessa olevasta patohankkeen lopputuloksesta ja keskustella siitä, tekeekö joku näistä malleista nykyisen, vetämäsi suunnittelutyön turhaksi ja myös siitä, mitä haittoja – ja kaupungin hakemia hyötyjä –

patorakenteesta olisi alueen käyttäjille – siis linnut ja muut eläimet ja kasvillisuus mukaan lukien. Vaikka jos luontoasioissa tarkkoja ollaan, niin sienet pitäisi vielä lisätä kasvien ja eläinten rinnalle.

Katson, josko soittaisin sinne Aaltoon, tänään en pysty kyllä varmaankaan. Minusta tästä Töölönlahdesta pitäisi nyt ruveta vähän hälyyttelemään.”

Vastaus:

Töölönlahden ympäristön eri osa-alueilla on erilaisia muutostarpeita, aikatauluja ja suunnittelutavoitteita. Koko alueen yhtenäinen suunnittelu olisi hallinnollisesti ja ajankäytöllisesti hyvin haastavaa. Tästä johtuen alueita suunnitellaan erikseen ja kunkin puistosuunnitelman vuorovaikutus tehdään kaupunkiympäristötoimialan käytäntöjen mukaan hankekohtaisesti. Töölönlahden ympäristön suunnittelussa huomioidaan kuitenkin koko Töölönlahtea koskevat yhteiset tavoitteet, liittyminen ympäristöön ja muihin Töölönlahden ympäristön hankkeisiin.

Palaute 3:

”Hei,

Käsittääkseni johdat Hesperian puiston uudistamista. Hesarissa oli tänään 25.1. Töölönlahden uudistamisesta mielenkiintoinen kuva, jonka perusteella sain sen käsityksen, että sinne olisi tulossa myös erillinen ura juoksemista varten pehmeämmällä päällysteellä kuin asfaltti (esim. hiekoitus). Hienoa, jos näin tehdään. Tätä voisi mahdollisuuksien mukaan tehdä muuallekin. Ehdotan kuitenkin harkitsemaan juoksu-uran sijoittamista pyöräilyn ja kävelyn väliin siksi, että ulkoiluttavat koirat haluavat kuitenkin haistella pensaita ym. ja tällöin koiranulkoiluttajat hihnoineen ovat juoksuradalla.

Toivon myös, että Töölönlahden koillisreunalla otetaan talvikunnossapito käyttöön. Se on usein aika vaarallisessa kunnossa.”

Vastaus:

Palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Tämän myötä erillisestä juoksu-urasta on luovuttu.

Töölönlahden koillisreuna ei kuulu tässä puistosuunnitelmassa käsiteltäviin alueisiin.

Palaute 4:

”Hei,

Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelmaluonnoksessa mainitaan puiston läpi kulkevan pyörätien olevan osa baanaverkkoa. Pyörätie on tarkoitus uusia muiden muutosten yhteydessä. Pyörätien leveys jää suunnitelmassa kuitenkin noin 2.25 metriin. Kaupungin sivuilla pyöräliikenteen suunnitteluohjeessa lukee seuraavasti:

”Kaksisuuntaisen pyörätien perusleveys pääreiteillä on 3,0 m. Baanareiteillä perusleveys on 4,0 m. Muilla kuin pääreiteillä voi leveys perustellusti olla 2,25 – 3,0 m.”

Ehdotan siis, että pyörätietä levennetään niin, että se vastaa baanalle asetettua suositusleveyttä.”

Vastaus:

Puiston läpi kulkeva pyörätie on päätetty leventää 3,5 metriin. Lisäksi palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla

tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Pyörätien siirtäminen erilleen rantakäytävästä vähentää konflikteja ja lisää kaikkien käyttäjien turvallisuutta.

Palaute 5:

"Hei [---], olen 100% sokea, olen ollut jo yli 30 vuotta ja asun Helsingissä. Menetin näköni 23-vuotiaana, vuonna 1987. Näin sitä ennen normaalisti, joten Töölönlahti on myöskin minulle tuttu jo näkevilta ajoiltani. Olen asunut näkevänä ja sokeana Helsingissä.

[---] kuulemani suunnitelma oli niin tajuttoman älytön, että RUKOILEN, että soittaisit minulle. [---] kertoi, että nyt on suunnitelmassa jotain näppylöitä siihen selkeään korotukseen, joka nykyisin jakaa selkeästi pyörä- ja kävelyosion Töölönlahdella kävellessä. Kävin aikoinaan, ennen kuin Linja-autoasema aloitti Kampissa, tutustumassa liikkumistaidon ohjaajan kanssa uuteen linja-autoasemaan. Siellä oli HIENOT, pistekirjoituksella lattiaan merkityt laitureiden numerot. Ei se auta, sillä eihän siellä ihmisten seassa ja kepillä ole ennenkään pistekirjoitusta luettu. Näkevät eivät oikeasti käsitä, että pistekirjoitusta ei lueta valkoisella kepillä.

Aivan turhaa rahan menoa laittaa kivinäppylöitä selkeän jakajan viereen. Ei kukaan sokea tai edes näkövammaisen rupea niitä näppylöitä tutkimaan, hyvä kun selviää edes hengissä nykyään noiden sähköpotkulautojen seassa.

Nämä asiathan ovat minulle aivan itsestään selviä, mutta näkevä ei niitä välttämättä voi käsittää, mutta suomennan niitä ERITTÄIN mielelläni."

Vastaus:

Palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Pyörätien siirtäminen erilleen rantakäytävästä vähentää konflikteja ja lisää kaikkien käyttäjien turvallisuutta. Pyörätien siirto mahdollistaa myös istuskelupaikkojen ja kasvillisuuden lisääminen rantareitin länsireunalle. Turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota esimerkiksi hyvällä näkyvyydellä risteyskohdissa ja suojateillä.

Palaute 6:

"Aurinkotuolit poistettava Ruusuniemestä

Aurinkotuolien paikka ei ole Ruusuniemessä parhaimmalla näköalapaikalla merelle, jonne on esteetön näkyvyys. Kartassa Ruusuniemeen on merkitty viisi paikkaa aurinkotuoleille. Makuupaikka viidelle henkilölle. Ne on suunnattuna itään, josta ei aurinko paista ja niillä on käyttöä vain kesäkuukausina kauniilla ilmoilla. Missä sitten istuu ne luonnon ystävät, jos paras luonnon ja meren näköalapaikka on varattu aurinkotuoleille, viidelle henkilölle.

Alueesta on kaavailtu luonnonsuojelualuetta ja Ruusuniemestä on paras näkyvyys moneen suuntaan, koska siinä ei ole kasvillisuutta esteenä eikä aurinko häiritse näkyvyyttä, koska se ei paista idästä. Siinä olevat penkit ovat olleet niin kovassa käytössä, joten kauniilla ilmalla on turha saada istumapaikkaa penkillä. Nyt kun tehdään kallis remontti, niin voisiko nyt kerralla laittaa penkkiasia kuntoon myös tässä Ruusuniemessä. Vähintään kuusi normaalia tavallista selkänöjällistä penkkiä sinne Ruusuniemeen on saatava mahtumaan rantaan paikkoihin, mistä on merinäköala ja näkee vesilintuja ja merta. Luonto siellä on se, miksi ne lähistön asukkaat sinne tulevat jopa päivittäin ja monet ihan läpi vuoden. Penkkejä ei ole liikaa koskaan ja niille on tarvetta lähes läpi vuoden. Niitä on oltava nimenomaan Ruusuniemessä eikä sitä saa pilata viidellä turhalla aurinkotuolilla.

Penkeille on käyttöä myös myöhään syksyllä ja varhain keväällä, kun on vielä kylmä. Ruusuniemeen pitää saada meren rantaan vähintään kuusi penkkiä mahtumaan ja erillään toisistaan, jotta jokainen saa olla rauhassa, koska siellä on erimielistä porukkaa vakiokävijöinä. Penkit pitäisi olla myös hieman erillään toisistaan, jotta erimielinen porukka ei ala riitelemään, mitä siellä on tapahtunut, siellä on käynyt paljon vakioporukkaa. Penkit olisi myös hyvä olla kiinni maassa, jotta niitä ei voi siirtää.

Olen joutunut monta kertaa raahaamaan penkkejä kauempaa, milloin mistäkin ja se järkyttävän rankka homma, vaikka tietää miten ne helpoiten saa yksinkin siirrettyä.

Ihan tavalliset selkänojalliset penkit Ruusuniemeen, kunhan niitä saadaan sinne lisää, jotta kaikki mahtuu. Ei

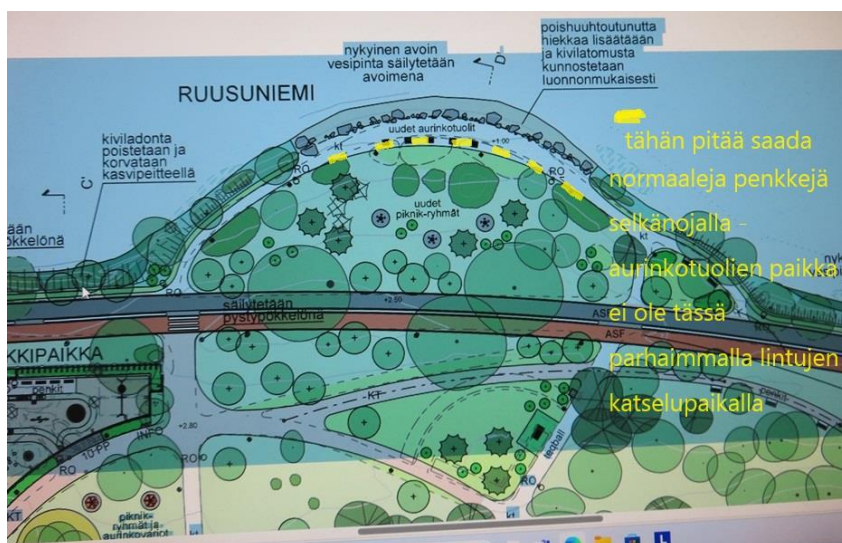
Eihän se voi olla niin, että vakiokävijät poistetaan Ruusuniemestä laittamalla tilalle viidelle aurinkotuolit. Normaaleja selkänojallisia penkkejä sinne pitää saada ja paljon. Paikka on myös suosittu linturetkikohde.

Aurinkotuoleille löytynee jostain parempi ja aurinkoisempi paikka, minne paistaa aurinko.

Olisi myös upeaa, kun Ruusuniemeä kunnostetaan, niin ajateltaisiin myös vesilintuja viemällä veteen muutaman metrin päähän rannasta vesikiviä, joissa linnut voivat levähtää ja ihmiset ihailia. Toisinaan sille nyt ainoalle vesikivelle saapuu toisinaan merimetso tai joku muu hieno lintu istumaan ja se saa ihmiset ottamaan kamerat esiin. Ja ne linnut tappelevat siitä ainoasta vesikivestä, kuka siinä saa istua. Lepäilypaikkoja linnuille ei juurikaan ole ja rannalla häiritsee lintuja ihmiset ja koirat.”

”Jatkoa edelliseen viestiin, laitan lisäksi kuvan selvennyksen vuoksi. Aurinkotuolit pois Ruusuniemestä

Tuohon kohtaan Ruusuniemeen on useaan kertaan pyydetty lisää penkkejä, vaan mitään ei ole tapahtunut. Oli järkytys huomata, että tuossa suunnitelmassa ei ole yhtään penkkiä Ruusuniemessä, tilalla aurinkotuolit. Paikka on suosittu lintujen katselupaikka ja ne harvat penkit aina varattu. Tehkää nyt asialle jotain, jotta luontoihmiset viihtyisivät paikalla. Meitä asuu lähistöllä paljon ja tämä Töölönlahti on tärkein lähiluontokohde.”

Vastaus:

Palautteiden johdosta Ruusuniemeen sijoitetaan aurinkotuolien sijasta seitsemän (7) selkä- ja käsinojallista kiinteästi asennettua penkkiä.

Jatkosuunnittelun yhteydessä tutkitaan linnuille tarkoitettujen vesikivien sijoittamista Ruusuniemen rantaan.

Palaute 7:

"Hesperian puistosuunnitelmasta vielä.

laittakaa ruusuniemeen normaalit puistonpenkin, sillä meitä jalka ja selkä vammaisia on, emmekä pysty käyttämään mitään aurinkotuoleja. Perheellisille on tärkeää, että lasten ruokkiessa mm. joutsenia tms. lintuja, voisi aikuiset istua normaaleilla puistonpenkeillä. Lisäksi kaikenlaiset löhöömistuolit tuovat paikalle vain kaljaporukoita."

Vastaus:

Palautteiden johdosta Ruusuniemeen sijoitetaan aurinkotuolien sijasta seitsemän (7) selkä- ja käsinojallista kiinteästi asennettua penkkiä.

Palaute 8:

"Hei,

ohessa (alla) liitteenä palaute Hesperian puiston suunnitelmasta. Kannattaa oikeasti nyt tässä vaiheessa miettiä tehtävät toteutukset ja suunnitelmat, sillä suunnittelualueen sisällä olevan ravintolan luonne ja bisnesidea on muuttunut siten, että sen mahdollisten haittojen lisääntyminen on otettava puistosuunnitelmissa huomioon.

samalla esitän muistutuksena näkemyksemme, että jostain syystä "hissukseen rajauksen ulkopuolelle" jätetyn Linnunlaulutien varteen suunnitellun ulkokuntosalin paikkaa arvioitaisiin uudelleen. Helsinginkadun toinen puoli hulevesialtaiden vieressä olisi kaikin tavoin parempi paikka, tai sitten Mäntymäen nyt tyhjä lakialue, jos nyt ylipäättään näin tiheään pitää "sattuneesta syystä" ulkokuntosaleja rakentaa. Linnunlaulutien risteys on jo nyt vaarallinen paikka ja ko. pieni puistikko on osa arvokasta vanhaa puistoaluetta ja vähäinen jäljellä oleva tasainen piknik/auringonotto puistomaa alueella ja vieläpä alue, missä Hugo Simberg inspiroitui maalaamaan kenties maamme ihailumman ja tunnetuimman maalauksen Haavoittunut enkeli. Puiston kulttuurihistoriallinen arvo on kiistaton, eikä sitä pidä täyttää millään paikkaan sopimattomilla "terasvempelleillä ja pyöräparkeilla."

"Hei!

Uusimman tiedon mukaan on tiedossa Töölönranta - ravintolan muuttaminen ohjelmalliseksi olutterassiksi. Tämä toiminnan muuttaminen rauhallisesta rantaravintolasta nuorisopainotteiseksi "juottolaksi" tulee ottaa uudella tavalla huomioon puistosuunnitelmassa ja sen käytännön toteuttamisessa.

On selvää, että 24:n erilaisen kaljahanan voimalla toimiva ravintola aiheuttaa puistoon niitä paineita, joita tiedämme oluenjuonnin aiheutuvan. Humaltuneiden örveltämiset ja nurkkiin virtsaamiset lisääntyvät?

Vaikuttaa ikävästi siltä, että ravintolan kohdalle puistosuunnitelmassa oleva rantatasanne/terassi rakennetaan ravintolan laajentumisalueeksi ja joka tapauksessa jos tasanne toteutetaan suunnitelman mukaan, siitä tulee sulkemisajan jälkeinen jatkopaikka kesäyössä.

Missään nimessä ei tule mahdollistaa ravintolan levittäytymistä kaupunkilaisille tarkoitettuun puistoon varsinkaan, kun on kyse ns. ”nuorisomestasta”, missä tolkullisuus ei ole kaikkein vallitsevin olotila kaikkien asiakkaiden kohdalla. Mikään vessamäärä ei riitä puistoravintolassa silloin, kun 24 hanaa pukkaa kaljaa asiakaskuntaan ”sen minkä uppoaa”.

Missään tapauksessa ei pidä sallia, eikä edesauttaa hallitsematonta sekoilua herkkään ja rauhalliseen puistoon.

Puistosuunnitelmassa on tuohon paikkaan (ravintola Töölönrannan eteen) suunniteltu kivetty alue, joka näyttää suunnitellun juuri kuin ravitolaterassia varten??

Viime vuosina oli todella järkyttävää ja traumatisoivaa, kun Tyyni ravintola soitti jumputtavaa teknoa aamutunneille asti ilman lupaa. Tarkastimme, että lupaa ei ollut, eikä poliisi ottanut kantaa tuohon. Ääni kantautuu vettä pitkin kauas, jopa Kallioon ja Töölöön.

Puistosuunnitelmassa täytyisi ottaa huomioon koko Töölönlahden ympäri sijoittuva puisto ja että Linnunlaulussa on asutusta, joiden kotirauha on myös sallittava. Kirjailijatalossa Villa Kivessä Linnunlauluntiellä on kirjailijoiden työhuoneet, joissa työskennellään yömyöhäänkin. Luulisi työrauhan häiriintyvän, kun tauoton jymptyys kuuluu kovaa yöhön? Kello 22:een astikin se on liikaa.

Linnunlaulussa on parikin rauhallista kahvilaa, jossa vierailee runsaasti rauhaa ja hiljaisuutta kaipaavia ihmisiä. Töölönlahden puistoympäristö on nimenomaan arvokas rauhallisena puistona tiheään asutun Kallion ja Töölön asukkaille.

Ihmiset nauttivat rauhasta ja linnunlaulusta.

Kun nuo ravintola Tyynen jumputukset alkoivat, niin asiakkaat poistuivat kahvilasta, joten meluhaitta on myös haitallista kahvilayrittäjälle.

Töölönlahden vetovoima tuo kauempaakin ihmisiä tähän kukkivaan puistokeitaaseen. Jos puisto varataan tai laajennetaan vain melua kaipaavalle toiminnalle ja päihtyneelle nuorisolle, niin muut ihmiset kaikkoavat, samoin kuin linnut, perhoset ja eläimetkin.

Mahdollinen melujuottola ei lisää vetovoimaa, jos sitä halutaan, päinvastoin. Tuollaiset melua aiheuttavat ravintolat kuuluvat jonnekin muualle ja vain sisätiloihin. Nuoriso jää helposti meluamaan puistoihin sulkemisajan jälkeen ja aiheuttavat muutakin vahinkoa, siitä on viitteitä jo ollut mm. korona-aikaan.

Missään muualla Euroopassa ei ole tällaista rauhallista keidasta keskellä kaupunkia missä linnut ja perhoset asuttavat puistoa ympäri Töölönlahden. Näin sanovat turistitkin, joita liikkuu runsaasti kesäaikaan ja talvellakin.

Esitämme, että ravintolan edustalle suunniteltu terassitasanne kaukoviisaasti muutettaisiin kukkapuutarhaksi tai mereen viettäväksi rantaniittyalueeksi.

Koska olemme yli 40 vuotta olleet luomassa Linnunlaulun alueesta kaikille avointa keidasta taidenäyttelyineen, kukkapuutarhoineen ja kahviloineen, on myös todettava ravintola Tyynen aiheuttaman järkyttävän kokemuksen myötä, että Töölönlahden Linnunlaulun puoleisella ranta-alueella erilainen julkinen toiminta mm. kahvilat saattavat käydä mahdottomiksi, mikäli alueelle kantautuu jatkuva, häiritsevä musiikki Töölönlahden yli. Meillä on tosiasiallista kokemusta siitä, kun vastarannan kovaääninen melusaaste tyhjensi terassikahvilan Linnunlaulussa.

Me toki pärjätään ilman kahvilaakin, mutta kaupungille ja alueelle se olisi menetys, jos näköalapihamme kauniine kukkapuutarhoineen, sulkeutuu sen vuoksi, ettei ole järkevää syytä ja tapaa pitää sitä julkisessa käytössä. Eli nyt ollaan tietyllä tavalla valintojen edessä sen suhteen, mihin suuntaan Töölönlahden aluetta halutaan kehittää, siksi rantaravintolan vaikutus ympäristöön pitää arvioida tässä yhteydessä, sillä väärällä ratkaisulla voi olla kauaskantoisia seurauksia. Puistosuunnitelmaan ei tule kätkeä rakennettavaksi Töölönranta ravintolalle mahdollisesti vuokrattavaa laajennusaluetta vesirajasta. On selvää, että ravintolan ulkotarjoilualueen mahdolliseksi kasvattamiseksi ei ole muuta suuntaa kuin rannalle ”valmiiksi tehty” tasanne.”

Vastaus:

Ravintolan niemen vanha huonokuntoinen kivetty rantaterassi säilytetään paikallaan ja uudistetaan suunnitelmassa. Alueen mahdollisen vuokrauksen yhteydessä laaditussa

sopimuksessa tullaan huomioimaan mahdolliset meluhaitat, aukioloajat ja valvontaan liittyvät asiat.

Linnunlaulun ulkokuntosali sijaitsee suunnittelualueen ulkopuolella, eikä sen sijaintiin voida vaikuttaa tämän työn puitteissa.

Palaute 9:

”Palaute Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelmaluonnoksesta:

Hienon näköinen suunnitelma. Muutama huomio ja toive:

Suunnitelmissa ei näy runkolukittavia pyörätelineitä. Puiston keskeisten kohteiden yhteydessä tulisi olla pyörätelineitä (esim. amfiteatteri, tapahtumakenttä, kuntoilualue ja sisääntuloreittien yhteydessä).

Helsinginkadun pyörätien suojatien vieressä on tällä hetkellä sähkökaappi, joka vaarallisesti peittää näkyvyyden pyörätien ja sitä risteävän jalankulkureitin välisessä kulmauksessa. Se olisi parempi sijoittaa muualle.

Hyvä, että suunnitelmassa on niittyjä ja luonnonnurmea. Toivon, että niiden määrä ei ainakaan vähene jatkokehittämisessä. Näiden lisäksi voisi johonkin sopia myös hoidettu alue, jossa on nurmikon sijaan muuta pitkäköä ja monimuotoista kasvillisuutta, jonka läpi kulkee kävelypolkuja.

Toivon, että kiinnitetään huomiota valaistuksen laatuun ja sävyyn, ettei asenneta ilta-aikaan sopimatonta kylmäsävyistä valaistusta. Jos mahdollista, vuorokauden ajan mukaan vaihtuva värilämpötila olisi hieno ominaisuus.

Mannerheimintien ja etenkin Helsinginkadun liikennemelu haittaa puistossa viihtymistä lähellä teitä, ja melua olisi tavoiteltavaa vähentää. Tehokkain ratkaisu lienee nopeusrajoitusten lasku, vaikka se ei taida kuulua tämän suunnitelmaan alaan. Muuten voisi huomioida melun vähentämistä kasvillisuudella tai muilla keinoin.

Olisiko myös amfiteatterilla hyötyä tapahtumasähköstä?”

”Lisäys listaukseen:

Suunnitelmaa laadittaessa toivon, että Kymp on yhteydessä HSY:hyn, jotta yhteissuunnittelulla puistoon saataisiin vesiposti soveliaaseen paikkaan (esim. citykäymälän tai kuntoilualueen yhteyteen).”

Vastaus:

Pyörätelineitä sijaitsee 5 kpl (10 pyöräpaikkaa) leikkipaikan yhteydessä. Pyöräpaikkoja lisätään kuntoilupaikan läheisyyteen.

Sähkökaappi säilyy nykyisellä paikallaan.

Luonnon monimuotoisuus on ollut tärkeä lähtökohta puiston suunnittelussa. Töölönlahdenpuiston puoleisen sisäänkäynnin yhteyteen kehitetään kutsuva käyntialue puistoon. Sisäänkäynnin näyttävä perennaistutus toteutetaan monilajisena istutuksena, jossa suositaan pölyttäjä- ja mesikasveja.

Kaupungin ohjeiden mukaisesti puiston rantakäytävän valaisimien värilämpötila toteutetaan 2700 K värilämpötilalla ja muun puiston värilämpötilalla 3000 K. Kaikkiin Helsingin valaisinyväisiin tulee lisäksi liitäntälaittekohtainen himmennys yöajaksi.

Puistoa ympäröivien katujen tai niiden liikennesuunnitteluun ei voida vaikuttaa puistosuunnittelussa.

Amfiteatteri ei kuulu suunnittelualueeseen, vaan se on osa viereistä Oopperan tonttia.

Juomavesipisteet eivät ole kaupungin tarjoama palvelu.

Palaute 10:

"Hei,

Palautteen takarajaksi on annettu kahta eri aikaa, ja huomasin vasta nyt että aineistossa lukee palautteelle viikkoa aikaisempi takaraja kuin verkossa. (kuvaliite)

Lähetän nyt heti asian huomattuani vain yhden palautteen:

Koilliskulmasta merkitty poistettavaksi vanhoja puita, joissa luonnonkoloja ja varpusten pesintöjä. Puiden kaatamista ei pidä kiirehtiä vain yhtenäisen puurivin takia. Varpusten pesintämahdollisuuksia olisi syytä vahvistaa puiden kaadon yhteydessä, ja mielellään 1-2 pesintäkautta ennen sijoittamalla linnunpönttöjä lähipuuihin (tai mahdollisesti esim. pesätorni). Varpusille tarkoitetut pöntöt on hyvä sijoittaa rakennetummalle alueelle lähemmäs rakenteita, eikä esimerkiksi luonnollisempaan säilyvälle ranta-alueelle. Myös läheltä pohjoispuolen puutarhaa voi löytyä soveltuvia paikkoja.

Täydennän palautetta vielä tarvittaessa."

"Lisään toisena asiana heti vielä:

UKK-monumenttiin lisättiin joitakin vuosia sitten yksi luiska valkoposkikihanhien poikasten kuolemien ehkäisemiseksi. Luiskia olisi hyvä olla useampia siitä syystä että valkoposkikihanhien perhedynamiikka toimii siten että yhden poikueen noustua altaasta ne voivat jäädä luiskan päähän lepäämään, ja vanhemmat estävät toisten poikasten lähestymisen ja turvallisen poistumisen altaasta. Luiskia on siis hyvä olla useampia pienin välimatkoin tarpeettomien hätätilanteiden välttämiseksi.

Ihmisiä ei pidä istuttaa ihmettelemässä näitä näkymiä ikäänkuin se olisi normaali asia. Se on heidän pilkkaamistaan koska he voivat olla neuvottomia osallistumaan siihen millään muulla tavalla."

"Hei,

Tässä loppuosa palautteesta, eli tämä tuli nyt kolmessa osassa, mikäli muuta ei vielä ilmene:

Niemeltä, johon uudet oleskelukeinut sijoitetaan, on merkitty yli puolet pensasalueesta poistettavaksi. Istutettavaksi on merkitty uusia yksittäispensaita ja lehtipuuistutuksia. Pensasalue on varpusille tärkeä mm. sijainnin puolesta ja olisi varmistettava uusien pensaiden korvaava laatu (mm. tiheys ja korkeus).

Uuden shakkialueen ympäriltä on poistettu puolet nykyistä hiekkakenttää ympäröivästä laajasta ja korkeasta pensasaidasta. En ole merkintöjen puolesta varma tuleeko tämä määrällisesti tai laadullisesti korvattua lähempänä Mannerheimintietä.

Myös pohjoisemmaksi oopperaa kohti on merkitty pari poistettavaa pensasaluetta ja reunustettu kuntoilualueetta pensasaidoilla. Pensasaidat ihmistoimintojen ympärillä ovat hyviä, mutta samaa luontoarvoa lintujen pesintä tai talvehtimisympäristöinäkin niillä ei välttämättä ole.

Ruusuniemessä on linnuille erittäin tärkeiden pensasryhmien uudelleenjärjestelyjä, ja pensaat on laadultaan säilytettävä samanlaisina. Paikalle on merkitty uusia "aurinkotuoleja" ja "piknik-ryhmiä" joiden laadusta ei ole tietoa. Ranta on sulana aikana vesilintujen käytössä, eikä siihen kannata tehdä liian dramaattista valloitusta. Esityksessä sanotaan: "Alueella pesii monimuotoinen linnusto, lajistossa on runsaasti myös suojelunarvoisia lintulajeja"...

Suojelunarvoisetkaan lajit eivät välttämättä menesty alueella, jos mainitsematta jätettyihin muihin lajeihin kohdistuu tarpeetonta aggressiota.

Suihkulähteet ovat hyvä lisäys kaikkialla (varsinkin rakennetulla alueella, josta vesi puuttuu, ja jollainen esim. ikävä kyllä juuri poistui Mauno Koiviston muistomerkin tieltä) ja ne on toteutettava linnuille turvallisina (vrt. UKK-muistomerkki edellä).

Kiitos puiden valaistuksen poistosta. Ranta-alueen niemien pollarivalaistukset eivät saa olla ylikirkkaita kuten esim.

Varsapuistikossa. Maasta heijastuva ylikirkas valo ei välttämättä vähennä häiriövaloa ja valosaastetta. Rantaraitin pylväsvalaisimien välin pidennys tarkoittaa ilmeisesti myös lisää valoa reunaavaan kasvillisuuteen? Valaistus toteutettava lämminsävyisenä 2000 K värilämpötilassa.

Baana- ja kävelyreitit turvallisuuden parantaminen on hyvä asia, mutta riittääkö tämä? Olisiko nopeusrajoitus tarpeen niin että pyöräily on enemmän sunnuntaiajelua? Ihanteellisesti liikennettä olisi syytä ohjata Mannerheimintiellä laajennetulle väylälle. Puistoista ei pidä tehdä liikenteen pääväyliä."

Vastaus:

Puiston koilliskulman puita ei kaadeta yhtenäisen puurivin vuoksi, vaan niiden huonon kunnan vuoksi, sillä ne muodostavat nykyisellään turvallisuusuhan puiston käyttäjille. Puistojen puista on teetetty kuntoarvio, jonka avulla kaato- ja hoitotoimenpiteitä määritellään. Kuntoarviossa koilliskulman puita on määritelty huonokuntoisiksi ja suositeltu poistettaviksi.

Urho Kekkonen muistomerkin yhteydessä oleva yksi luiska on todettu valkoposkikihanhille riittäväksi.

Puistosuunnitelmaan on lisätty runsaasti uusia pensaita. Leikkipaikan ympärille aiemmin suunniteltu pensasaidanne on vaihdettu monimuotoisemmiksi pensasryhmiksi.

Kaksi eteläisintä niemeä on päätetty jättää ilman rannan valaistusta ja pollarit on poistettu suunnitelmasta. Kaupungin ohjeiden mukaisesti puiston rantakäytävän valaisimien värilämpötila toteutetaan 2700 K värilämpötilalla ja muun puiston värilämpötilalla 3000 K.

Palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Pyörätien siirtäminen erilleen rantakäytävästä vähentää konflikteja ja lisää kaikkien käyttäjien turvallisuutta. Pyöräliikenteen reitillä pätee taajamien yleiset nopeusrajoitukset eikä pyörätielle ole asetettu nopeusrajoituksia. Keskimäärin pyöräilijöiden nopeudet ovat 15-20 km/h välillä. Turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota esimerkiksi hyvällä näkyvyydellä risteyskohdissa ja suojateillä.

Palaute 11:

”Kommenttimme Hesperian- ja Hakasalmenpuistojen korjaussuunnitelmaan;

1 Yhdistyksemme oli mukana järjestöjen tekemässä yhteisessä Töölönlahden luonnonsuojeluesityksessä. Luonnonsuojeluesityksen lisäksi esitimme, että kaupunki perustaa suojeltavan ranta-alueen ympäristöön vihersuojavyöhykkeen, joka turvaa herkkää aluetta muilta toiminnoilta ja hälyltä.

Ehdottamamme vihersuojavyöhyke ei näy nyt esillä olevassa puistosuunnitelmassa. Esitämme että vihersuojavyöhyke huomioidaan terminä ja varauksena nyt nähtävillä olevassa suunnitelmassa sekä myös muissa Töölönlahden alueen suunnitteluhankkeissa. Tavoitteena on luoda Töölönlahdesta ainutlaatuinen luontoalue ja suojella sitä luontoa kuluttavasta tapahtumatarjonnasta ja rakentamisesta.

Ehdotamme myös, että Töölönlahden puistosuunnitelma, Linnunlaulutien ulkokuntosalihanke, Karamzinirannan katusuunnitelma sekä Hakasalmen- ja Hesperianpuistojen suunnitelmat etenevät vihersuojavyöhyke huomioiden yhtenäisenä kokonaisuutena eivätkä toisistaan riippumattomina palasina. Tämä helpottaisi yhteisen tavoitetilan löytämistä ja edesauttaisi kansalaisvaikuttamista.

Vaikka vihersuojavyöhyke ei näy varauksena nyt esillä olevassa Hesperian- ja Hakasalmenpuistojen korjaussuunnitelmassa, on korjaussuunnitelman yleisilme mielestämme vihersuojavyöhykkeen ajatusta tukeva.

2 Ehdotamme harkittavaksi, että alueelle suunniteltu ulkokuntosali sijoitetaan johonkin toiseen paikkaa kuin nykyisen lasten leikkipaikan kohdalle. Suunniteltu kuntosalin paikka on ongelmallinen, koska se ei sijaitse pyöräilyväylän vieressä. Näin ollen kuntosalin yhteydessä olevaan pyöräparkkiin täytyy ajaa kävelypolkuja pitkin. Täten ongelmaksi muodostuu lisääntyvä polkupyöräily kävelypoluilla.

Vaihtoehtoisia paikkoja ulkokuntosalille löytyy. Suunnitellun ulkokuntosalin paikan voisi siirtää Pikku-Finlandian läheisyyteen Töölönlahden eteläpohjukkaan, esimerkiksi nykyisen lasten kiipeily- ja leikkipuiston viereen. Toisaalta nykyinen kuntoilupiste muurin vieressä olisi myös sopiva paikka ulkokuntosalille, sillä se on aivan pyöräilyväylän vieressä, mihin on helppo pysähtyä. Mahdollinen lasten leikkipaikan siirto pois nykyiseltä paikalta muurin viereen, aivan nopeavauhtisen pyöräilytien välittömään läheisyyteen on ongelmallinen, koska se luo riskialtista liikenneympäristöä.

3 Ehdotamme harkittavaksi, että lasten leikkipaikka säilytetään nykyisellä paikallaan. Lähitulevaisuudessa liikennemelu tulee vähenemään raideliikenteen ja sähköbussien yleistyessä sekä autoilun rajoittamisen myötä. Täten melu ei ole peruste siirtää leikkipaikkaa muualle.

4 Polkupyöräilyn ja muiden liikkumismuotojen yhteensovittaminen Töölönlahden rannalla voi muodostua haasteelliseksi. Töölönlahden länsirannalla kulkeva pyöräilytie on baanan jatke ja pyöräilijöiden nopeudet ovat suuria. Reitti taitaakin olla Helsingin vilkkain pyöräilyväylä tällä hetkellä. Kapealla väylällä liikkuu pyöräilijöiden lisäksi turisteja, satunnaisia ulkoilijoita, potkulautoja, pyörätuolien työntäjiä, koirien ulkoiluttajia ja lapsia eivätkä he välttämättä ymmärrä olevansa liikennealueella.

Ehdotamme, että suunnitelmaa kehitetään erityisesti liikkumisympäristön kannalta turvallisempaan suuntaan.”

Vastaus:

ELY-keskuksen mukaan erillistä suojavyöhykkeen käsitettä ei tunneta. Luonnonsuojelualueen raja on virallinen raja, jolle ei tarvita puskurivyöhykettä. Suojavyöhykkeitä voidaan määritellä erikseen kaavoituksessa. Täten suunnitelmassa ei tulla esittämään vihersuojavyöhykettä. Puistosuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tukevat kuitenkin luonnonsuojeluesitystä. Ranta-alueella on tarkoitus kunnostaa luonnonmukaisista lähtökohdista käsin. Nykyiset kasvipeitteiset rannat säilytetään. Muutamissa kohdissa eroosio on vienyt rannan kasvillisuuden ja maakerrokset, minkä vuoksi nämä kohdat kunnostetaan täyttämällä ja istuttamalla niihin uusi kasvipeite. Uusi kasvillisuus tehdään siemeneroosiomatoilla, jotka kasvittuvat nopeasti ja niihin voidaan valita paikan luontaisia kasvilajeja. Rantaa hoidetaan luonnonmukaisena.

Kuntoilupaikan ehdotettu paikka on tunnistettu Hesperianpuiston puistosuunnittelun valmistelutöissä laajemman Töölönlahtea koskevan kokonaistarkastelun tuloksena. Töölönlahtea kiertävä reitti on erittäin suosittu ulkoilureitti, jonka varteen toivotaan jatkuvasti ja enemmän kuntoiluvaihtoehtoja. Töölönlahden alueella ei riitä vain yksi kuntoilupaiikka, sillä alueelle saavutaan monesta suunnasta ja alueella on runsaasti käyttäjiä. Kuntoilupaiikat ovat toivottuja toimintoja.

Leikkipaikan ympäristöä on muokattu esillä olon jälkeen turvallisemmaksi siirtämällä puistokäytävien ja suojatien muodostamaa risteystä poispäin leikkipaikasta. Ympäristöpalveluiden mukaan leikkipaikan siirto on meluhaitasta johtuen edelleen relevantti Mannerheimintien kunnostuksen valmistumisesta huolimatta. Leikkipaikan siirto kauemmaksi Mannerheimintiestä on perusteltua sekä melun että ilmanlaadun näkökulmasta. Mannerheimintiellä liikennöi sekä autoja että raitiovaunuja, jolloin on tarpeen tarkastella niiden aiheuttamaa yhteismelutasoa. Nykyinen leikkipaikka sijaitsee kokonaisuudessaan yli 55 dB meluvyöhykkeellä, kun taas muurin luona melutaso on selkeästi alle 55 dB vyöhykkeellä, joka on melutasojen ohjearvojen mukaisella tasolla.

Palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Pyörätien siirtäminen erilleen rantakäytävästä vähentää konflikteja ja lisää kaikkien käyttäjien turvallisuutta. Pyörätien siirto mahdollistaa myös istuskelupaikkojen ja kasvillisuuden lisääminen rantareitin länsireunalle.

Palaute 12:**Mielipide Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston
puistosuunnitelmaluonnoksesta**

Senaatti-kiinteistöt on valtiovarainministeriön hallinnonalalla toimiva valtion liikelaitos, jonka tehtävänä on mm. huolehtia valtion kiinteistövarallisuudesta ja tuottaa valtion toimijoille tilapalveluita sekä huolehtia em. edunvalvonnasta. Suunnittelualue rajautuu Senaatti-kiinteistöjen Helsingin kaupungilta vuokraamaan tonttiin (91-14-472-3), jolla sijaitsee Oopperatalo. Tässä kannanotossa suunnitelmaa tarkastellaan Oopperatalon näkökulmasta. Senaatti-kiinteistöt esittää mielipiteenään Helsingin kaupunkiympäristön toimialalla valmistelussa olevan puistosuunnitelmastaluonnoksesta, Hesperianpuisto ja Hakasalmenpuisto seuraavaa:

Kaupunki on informoinut ja osallistanut Senaatti-kiinteistöjä kiitettävästi suunnitteluprosessin aikana. Keskusteluissa on huomioitu Oopperatalon toiminnallisuudet ja tarpeet tarkoituksenmukaisesti. Senaatti-kiinteistöillä ei ole huomautettavaa itse puistosuunnitelmaan. Samalla halutaan kuitenkin tuoda kirjallisesti esille keskusteluissa ilmi tullut asia, joka liittyy puistosta Mäntymäen kentälle suuntautuvan pyöräilyreitit kehittämiseen.

Virallinen pyöräilyreitti kulkee Töölönlahden rannasta Helsinginkadun varteen Oopperatalon tontin itäpuolelta kiertäen. Suurin reitti Mäntymäen kenttään nähden kulkee kuitenkin Oopperatalon tontin läpi. Tätä reittiä pyöräilijät myös suosivat. Oopperatalon tontti on yksityisaluetta ja sen itäreunassa on yksisuuntaiseen liikenteeseen perustuva ajotie ja pysäköintialue. Myös huolto järjestetään tämän alueen kautta. Vaaratilanteita syntyy mm. pyöräilijöiden kulkiessa väärään ajosuuntaan tontin virallisiin ajojärjestelyihin nähden sekä Oopperatalon huoltoa suorittavien ajoneuvojen ollessa pysäköitynä tontilla niille osoitettuun paikkaan. Pyöräliikennettä on yritetty ohjata liikennemerkkein, mutta siten ei ole saavutettu merkittävää parannusta tilanteeseen.

Senaatti-kiinteistöt toistaa keskusteluissa esittämänsä pyynnön, jotta kaupunki tutkisi Mäntymäen kentän suuntautuvan pyöräilyreitit linjausta Oopperatalon ajotien ja pysäköintialueen itäpuolelta siten, että se houkuttelisi pyöräilijät käyttämään tätä virallista reittiä. Senaatti-kiinteistöt suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti siihen, että pyöräilyreitti sijoittuisi osin Oopperatalon tontin (itäreunan nurmialueen) puolelle. Kaupungin tulisi luonnollisesti vastata reitin toteuttamisesta ja ylläpidosta.

Vastaus:

Puistosuunnitelmassa Oopperatalon tontille nykyään osoitettu, talon edustalle suunnattu pyörätien liittymä rannan suunnasta on poistettu ja muutettu kävely-yhteydeksi. Oopperatalon tontin itäpuolen puiston puolella kulkeva pyöräbaanaa on levennetty suunnitelmassa 3,5 m leveäksi. Kaupunkiympäristötoimialalla on ryhdytty tarkastelemaan uutta pyöräliikenteen ylityspaikkaa Helsinginkadun yli Oopperan risteyksen itäpuolelta. Se ohjaisi pyöräliikennettä pois oopperan oven edustalta.

Palaute 12 (3 sivua):**Mielipide Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelmaluonnoksesta**

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys on tutustunut Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelmaluonnokseen sekä muuhun esillä olleeseen aineistoon. Pidämme ongelmallisena sitä, että Töölönlahden alueella viedään suunnittelua eteenpäin useina erillisinä hankkeina. Näin vuorovaikutuksessa on hankala saada kokonaiskuvaa alueesta ja sen toiminnoista. Parasta olisi, mikäli vuorovaikutuksessa olisi mahdollisista tarkastella näitä eri alueita kokonaisuutena.

Rannan ja puistoalueen monimuotoisuus

Olemme syksyllä 2022 jättäneet yhdessä asukasyhdistysten kanssa kaupungille [aloitteen luonnonsuojelualueen ja vihersuojavyöhykkeen perustamiseksi Töölönlahdelle](#), ja kaupunkiympäristölautakunta on [14.2.2023 ottanut positiivisen kannan luonnonsuojelualueen perustamiseen](#). Luonnonsuojelualue nostetaan ilahduttavasti esiin myös puistosuunnitelma-aineiston diaesityksen hankkeissa, mutta aloite olisi syytä mainita myös suunnitelmaselostuksessa.

Luonnonsuojelualueen ympärille esitettyyn vihersuojavyöhykkeeseen kaupunki ei ole ottanut kantaa. Kuten jo aloitteessa olemme tuoneet esiin, vihersuojavyöhykkeen tarkoituksena on suojata tulevaa luonnonsuojelualuetta ympäri Töölönlahden. Hyvä keino vihersuojavyöhykkeen toteuttamiseen on luonnon monimuotoisuutta sekä lehtivihreän määrää lisäävä puistosuunnittelu.

Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelmaluonnos tukee monelta osin monimuotoisuustavoitteita. On tärkeää, että ruovikot ja muut kasvipeitteiset rannat säilytetään ja uusittavissa kohdissa suositaan paikan luontaisia kasveja. Luontaisten kasvilajien osalta on kuitenkin huomioitava, että ei käytetä lajien puutarhaversioita eli jalostettuja ulkomaisia muotoja. Sama pätee siemeneroosiomattoihin; siementen on oltava paikallista alkuperää.

Ravintolan niemen suunnitelmat eivät sen sijaan sovi monimuotoisuutta tukevaan yhtälöön. Tapahtuma- tai terassialueen asemesta ravintolan niemeä tulisi suunnitella luonnon ja virkistykseen näkökulmasta esimerkiksi vehreänä levähdyspaikkana ja lintujen tarkkailualueena. Asemaakaavankin mukaan kyseinen alue on puistoaluetta.

Monimuotoisuuden kannalta on hyvä, että rannan salavat sekä muut puistoalueen vanhat puut aiotaan säilyttää mahdollisimman pitkään. Esitämme, että poistettaviksi suunnitellut puut käydään vielä kertaalleen läpi avoimessa maastokatselmuksessa, jonka pohjalta arvioidaan, voitaisiinko suunniteltua enemmän puustoa säästää.

Hesperianpuiston kunnostuksessa on syytä kiinnittää huomiota liito-oravien tienilyitystarpeisiin. Mannerheimintien yli Hesperian esplanadin puistoon päin. Mahdolliset puiden uusimiset on toteutettava jaksoittain niin, että liito-oravien kulkureitti säilyy jatkuvana. Kyseessä on yleiskaavatason olennaisen tärkeä poikittainen viheryhteys. Yhteyttä on syytä vahvistaa – lisäämällä puita myös nyt nurmikkoiselle alueelle Hesperiankatujen kohdalla.

Haitallisten vieraslajien poisto, lahoppuutarhat ja niittyttäminen ovat kannatettavia tavoitteita. On kuitenkin huolehdittava, että rannan luonnostaan lahoppuustoiset paikat säilytetään ja myös valkopeskikihanhille sopivaa elinympäristöä säästetään.

Suunniteltaessa istutettavien uusien puiden ja pensaiden määrää on huomioitava, että jo Mannerheimintien remontin yhteydessä puistosta katosi paljon lehtivihreää. Tämän menetyksen korvaaminen on huomiotava puistosuunnitelmassa. Puiden lisäämisen ohella pensasalueita on syytä olla nykyistä enemmän. Istutettaviksi pensaslajeiksi ehdotamme sellaisia, jotka tarjoavat suojaa ja ravintoa pikkulinnuille ympäri vuoden. Tiheät pensasryhmät ovat tärkeitä muun muassa varpusille. Puistojen linnut pitävät myös tuholaisia kurissa, mikä suojaa esimerkiksi kukkaistutuksia.

Esitämme puistoalueelle infokylttiä, jossa kerrotaan luonnon monimuotoisuudesta sekä sen lisäämisestä ja säilyttämisestä.

Hulevedet

Osana Mannerheimintien remonttia ja nyt nähtävillä olevaa puistosuunnitelmaa Hesperianpuistoon suunnitellaan hulevesien käsittelyyn liittyviä rakenteita sisältäen biosuodatuspainanteet. Sinänsä hulevesien eriyttäminen sekaviemäristä on tarpeellista ja ympäristölle hyvä asia. Hulevesien käsittelyn osalta olisi kuitenkin syytä pohtia useampia mahdollisia ratkaisuja sekä esitellä toteutus nykyistä tarkemmin.

Tässä vaiheessa suunnitelmaluonnos ei tarjoa tarpeeksi tietoa, jotta voisimme ottaa asiaan kunnolla kantaa. Suunnitelmassa tulisi kuvata muun muassa puistoon tulevat rakenteet, niiden mahdollisesti vaatimat luvat sekä rakentamisen ja käytön aikaiset ympäristövaikutukset. Suunnitelman selostuksen mukaan Töölönlahden veden laatuun ei tule uudesta tilanteesta merkittäviä vaikutuksia. Suunnitelmassa tulisi kuitenkin esittää, mihin tämä arvio perustuu ja miten vaikutuksia tullaan seuraamaan. Etenkin huomiota tulee kiinnittää veden laatuun ja sen mahdollisiin vaikutuksiin Töölönlahden linnustoon ja muuhun eliöstöön.

Lisäksi suunnitelmassa tulee selvittää, ovatko biosuodatuspainanteet hulevesien sisään- ja ulostulon kannalta oikeassa kohdassa, ovatko painanteet kooltaan riittävät vai tulvivatko ne rankkasateilla sekä ovatko painanteet turvallisia esimerkiksi lasten kannalta, jos ne alkavatkin tulvia. Myös maantieteellinen alue, jolta hulevedet johdetaan Töölönlahteen, on esitettävä suunnitelmassa.

Hulevesirakenteiden rakentaminen on toteutettava puut ja pensaat säilyttäen. Ehdotamme, että rakentamisen osalta tutkitaan mahdollisuutta toteuttaa suunnitelma vaakaporauksella avaamalla maanpintaa.

Toistaiseksi Töölön kaupunginosan hulevesien johtamisesta Töölönlahteen ei ole olemassa minkään poliittisen luottamuselimen päätöstä. Jos päätös tehdään nyt osana tätä puistosuunnitelmaa, hulevesiratkaisut on syytä suunnitella ja esitellä huolellisesti.

Kevyen liikenteen järjestäminen

Olemme [keväällä 2021 vaatineet](#), että kaupungin on tutkittava rannan pyöräilyliikenteen siirtämistä Töölönlahden rantaraililta Mannerheimintielle. Kannatamme pyöräilyn kehittämistä yleisellä tasolla, mutta Hesperian- ja Hakasalmen puistoissa jalankulkuun rauhoitettu viheralue tukisi parhaiten kaikenikäisten ja -kuntoisten lähiluonnosta nauttimista ilman törmäysriskejä. Samalla alue muuttuisi myös valkopeskikihanhille turvallisemmaksi.

Ehdotamme, että suunnittelussa tutkitaan, voidaanko pyöräkulkuneuvot ohjata kulkemaan Hesperian- ja Hakasalmen puistojen ohi Mannerheimintielle tai voidaanko nopeuden säätelyä kehittää. Mahdollisesti tuolloin rantaraitin leventämisellekään ei enää ole tarvetta ja puistolle jää enemmän tilaa.

Lenkkeilykaistan sijainti kävelytien ja lahden välillä on huono luontoa tarkkailevia kävelijöitä ajatellen, minkä vuoksi kaistan tarvetta ja sijoittelua on syytä pohtia uudelleen. Juoksijalle rannan läheisyys ei ole yhtä olennainen kuin lintujen tarkkailijalle.

Muut toiminnot

Etenkin ulkokuntosalin kohdalla nousee esiin ongelma Töölönlahden alueen suunnittelusta useina erillisinä hankkeina. Linnunlaulutien ulkokuntosalia suunnitellaan jo toiselle puolelle Töölönlahtea, ja nyt Hesperianpuistoon esitetään toista, vielä laajempaa ulkokuntosalia. Mielestämme Töölönlahden alueella paras paikka ulkokuntosaliille olisi Töölönlahdenpuistossa. Sinne olisi helppo saapua Kansalaistorin suunnasta.

Leikkipaikan, pelialueen ja muiden vastaavien alueiden pintamateriaalina ei tule käyttää muovista tekonurmea. Lisäksi niiden toteutuksessa on säästettävä puustoa; esimerkiksi uuden leikkipaikan alta ei tulisi kaataa puita.

Puiston toimintojen osalta kannustamme kaupunkia vielä kertaalleen arvioimaan, tarvitaanko niitä kaikkia kulttuurihistorialtaan ja luonnoiltaan arvokkaalla puistoalueella. Töölönlahden ympäristö on ainutlaatuinen luonto- ja virkistysalue pääkaupungin sydämessä, joka tarjoaa paitsi hienon mahdollisuuden ihmisille luonnosta nauttimiseen, myös tärkeän elinympäristön lukemattomille muille lajeille.

Helsingissä 13.2.2024

Vastaus:

Töölönlahden ympäristön eri osa-alueilla on erilaisia muutostarpeita, aikatauluja ja suunnittelutavoitteita. Koko alueen yhtenäinen suunnittelu olisi hallinnollisesti ja ajankäytöllisesti hyvin haastavaa. Tästä johtuen alueita suunnitellaan erikseen ja kunkin puistosuunnitelman vuorovaikutus tehdään KYMPin käytäntöjen mukaan hankekohtaisesti. Töölönlahden ympäristön suunnittelussa huomioidaan kuitenkin koko Töölönlahtea koskevat yhteiset tavoitteet, liittyminen ympäristöön ja mahdolliset liittyvät hankkeet.

ELY-keskuksen mukaan erillistä suojavyöhykkeen käsitettä ei tunneta. Luonnonsuojelualueen raja on virallinen raja, jolle ei tarvita puskurivyöhykettä. Suojavyöhykkeitä voidaan määrittellä erikseen kaavoituksessa. Täten suunnitelmassa ei tulla esittämään vihersuojavyöhykettä. Puistosuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tukevat kuitenkin luonnonsuojeluesitystä. Ranta-alueita on tarkoitus kunnostaa luonnonmukaisista lähtökohdista käsin. Nykyiset kasvipeitteiset rannat säilytetään. Muutamissa kohdissa eroosio on vienyt rannan kasvillisuuden ja maakerrokset, minkä vuoksi nämä kohdat kunnostetaan täyttämällä ja istuttamalla niihin uusi kasvipeite. Uusi kasvillisuus tehdään siemeneroosiomatoilla, jotka kasvittuvat nopeasti ja niihin voidaan valita paikan luontaisia kasvilajeja. Rantaa hoidetaan luonnonmukaisena.

Ravintolan niemen vanha huonokuntoinen kivetty rantaterassi säilytetään paikallaan ja uudistetaan suunnitelmassa. Alueen mahdollisen vuokrauksen yhteydessä laaditussa sopimuksessa tullaan huomioimaan mahdolliset meluhaitat, aukioloajat ja valvontaan liittyvät asiat.

Puistosta ja rannan puista on järjestetty kävely 12.10.2022. Lähtökohtaisesti uutta kävelyä ei järjestetä.

Puistosuunnitelmaan on lisätty esillä olon jälkeen runsaasti uusia pensaita ja pensasryhmiä. Myös puustoa on lisätty Mannerheimintien reunaan liito-oravien liikkumisen parantamiseksi.

Suunnitelmaan lisätään infokyltti puiston luontoarvoista.

Hulevesialtaan tekninen suunnittelu on tehty ja nämä asiat on huomioitu sen yhteydessä. Hulevesialtaan rakentamisen tieltä ei kaadeta puita eikä pensaita. Hulevesien johtaminen ei edellytä poliittista päätöstä. Kaupunkiympäristön toimiala on teettänyt selvityksen Hesperianpuiston kautta johdettavien hulevesien vaikutuksista Töölönlahden vedenlaatuun. Puhdistettujen hulevesien aiheuttama vuosikuormituksen lisäys on niin pieni, että sillä ei ole vaikutusta Töölönlahden vedenlaatuun tai ekologiseen tilaan. Hulevesijärjestelmän rakentamisella ja/tai käytöllä ei myöskään ole vaikutusta Töölönlahden kalastoon, kasvillisuuteen ja linnustoon.

Palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Tämän myötä erillisestä juoksu-urasta on luovuttu. Pyörätien siirtäminen erilleen rantakäytävästä vähentää konflikteja ja lisää kaikkien käyttäjien turvallisuutta. Pyöräliikenteen reitillä pätee taajamien yleiset nopeusrajoitukset eikä pyörätielle ole asetettu nopeusrajoituksia. Keskimäärin pyöräilijöiden nopeudet ovat 15-20 km/h välillä. Turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota esimerkiksi hyvällä näkyvyydellä risteyskohdissa ja suojateilla.

Kuntoilupaikan ehdotettu paikka on tunnistettu Hesperianpuiston puistosuunnittelun valmistelutöissä laajemman Töölönlahtea koskevan kokonaistarkastelun tuloksena. Töölönlahtea kiertävä reitti on erittäin suosittu ulkoilureitti, jonka varteen toivotaan jatkuvasti ja enemmän kuntoiluvaihtoehtoja. Töölönlahden alueella ei riitä vain yksi kuntoilupaiikka, sillä alueelle saavutaan monesta suunnasta ja alueella on runsaasti käyttäjiä. Kuntoilupaiikat ovat toivottuja toimintoja.

Tekonurmea on tulossa puistoon pienissä määrin. Jatkosuunnittelun yhteydessä tutkitaan myös muita pinnoitevaihtoehtoja, esimerkiksi korkki turva-alustaa.

Puistosuunnitelmassa leikkipaikan keskellä sijaitsevat puut yritetään mahdollisuuksien mukaan säilyttää.

Palaute 13 (2 sivua):

Helsingin kaupungin suunnitelmaan Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston peruskorjauksesta Puutarhataiteen seuran hallitus haluaa esittää seuraavia näkemyksiä, joilla toivomme olevan vaikutusta jatkosuunnitteluun:

Yleistä

- On hyvä, että kaikki käynnissä olevat läheiset ja alueeseen liittyvät hankkeet on koottu yhteen karttaan ja esitelty luonnoksen esittelyn yhteydessä.
- Luontoselvitykset ja luontoarvot ovat hyvin esillä esityksen materiaalissa, mutta yksi tärkeä alueen suunnittelun lähtökohta, puistohistoriallinen selvitys, mainitaan ainoastaan muissa selvityksissä. Myöskään vuonna 2020 kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymissä suunnittelun lähtökohdissa ja tavoitteissa ei mainita kaupunkikuvallisia ja puutarhataiteellisia arvoja. Kyseinen asia on mahdollisesti niin itsestäänselvyys ao. asiantuntijoille, että se on unohtunut lähtökohdista?
- Luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja edistämistä esittävä kartta on arvokas.
- Kommentoitavana olevissa suunnitelmissa (suhteessa 2020 hyväksytyihin lähtökohtiin ja tavoitteisiin) on jonkin verran uusia aiheita.
- Historiasta poimitut puistosommitelman uudet elementit (suihkulähde, medaljonki, huvimaja) vaikuttavat irrallisilta "palautettavilta" sitaateilta puiston historiasta ilman varsinaisia yhteyksiä suunniteltuun puistokokonaisuuteen. Esitettyjen uusien elementtien mukana on seurannut myös paljon uusia käytävälinjauksia. Selkeämpi ja yhtenäisempi suunnitteluajatus puiston keskiosassa voisi mielestämme olla parempi kuin nämä nyt irralliseksi jäävät aiheet.
- Jos Helsingin keskustaan toivotaan uutta suihkulähdettä, ehkä tämä ei ole se paras mahdollinen paikka. Teknisen tilan sijoittaminen sekä investointi- ja huoltokustannukset herättävät kysymyksiä.
- Jos puistoon halutaan uusi vesielementti, voisiko se liittyä modernina lisänä esimerkiksi hulevesialueeseen?

Rantaraitti

- Mahdollisuus kulkea veden äärellä on yksi paikan ehdottomista arvoista. Jalankulun (eri nopeuksilla) ja vauhdikkaan pyöräilyn sovittaminen yhteen on aina haastavaa. Eri kulkumuotojen kaistat ovat tässä kuitenkin hyvin erotellut (kuten jo nykyään). Pyörätien leventäminen kasvattaa vauhteja ehkä lisää, mikä ei tällä raittiosuudella ole tavoiteltavaa. Visuaalisesti hiukan kapeampi kuin uusi suunniteltu reitti, voisi paremmin antaa viestin muiden liikkumismuotojen huomioimisesta. Rantaraitin tulee jatkossakin olla myös kävelyn pääreitti.
- Punainen asfaltti tuntuu vanhaan puistoon väärältä materiaalilta. Kun rantaraitilla pyöräily on muilla keinoin jo niin hyvin merkitty ja erotettu jalankulusta, voisi materiaalina olla tavallinen asfaltti.
- Rantaraitin huomattava levennys nykyisestä katkaisee puistotilan ja rannan/vesipinnan välisen yhteyden.
- Puistoon uutena lisätty rannan suuntainen käytävä katkoo yhtenäisiä avoimia tiloja harmillisesti. Ei kai tavoitteena ole ohjata kävelijä rantaraitilta ylemmälle käytävälle? Ei kai rantaraitti ala olla liian vaarallinen hitaimmille puiston käyttäjille?

Kuntoilupaikka ja shakki

- Uutena elementtinä esitetään suuri kuntoilupaikka vanhan leikkipaikan kohdalle. Kuntoilutoimintojen tarve lienee tarkoin arvioitu ja sillä ilmeisesti on kysyntää huomoiden myös uusi Linnunlaulun ulkokuntoilupaikka. massiivinen alue ei varsinaisesti ole puiston kaunistus, joten sovitus muuhun ympäristöön on erityisen tärkeää. Pensasaitarajaus vaikuttaa hyvältä, mutta sen korkeus on suunniteltava siten, että näkymät Mannerheimintien suunnasta koht Töölönlahdeta eivät sulkeudu.
- Harmillista, ettei kuntoilupaikka näy D-D-leikkauksessa. Toisin kuin havainnekuvassa, jossa kuntoilupaikka on esitetty muun ympäristön tasossa, on tärkeää, että kuntoilupaikka asettuu maastoleikkaukseen puiston rinteeseen.
- Shakkikentän pyöreä muoto on ymmärrettävästi vanhan hiekkakentän peruja. Vahva pyöreä muoto tuntuu kuitenkin irralliselta elementiltä eikä se keskustele puiston muun muotokielen kanssa. Olisivatko nämä toiminnot sijoitettavissa vähäeleisemmin?

Valaistus

- On esitetty, että rantaraitin valaisintolppia harvennetaan sekä korotetaan. Valotehot ja valokeilojen suuntaus ovat kriittinen asia puistokokonaisuuden kannalta. Valaisimien vaikutuspiiri on laaja, siihen kuuluvat itse puiston lisäksi myös Töölönlahden toinen ranta.
- Rantavyöhykkeelle niemekkeisiin on esitetty valaisinpollareita. Pollarit kuuluvat luontevammin rakennetulle rannoille ja niiden esittäminen luonnonmukaiseen rantaan on mielestämme ristiriitaista. Rannan valaisu katkaisee hämärällä yhteyden veteen ja estää vedenpinnan näkymisen. Toivomme, että myös keskustan puistoissa voidaan sallia pimeitä alueita.

Vastaus:

Uusia puiston historiaan pohjautuvia aiheita kehitetään kaupunkipuistoon sopiviksi. Puiston keskiosan käytäväverkostoa selkeytetään ja käytäviä karsitaan esillä olleesta suunnitelmasta.

Palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Pyörätien siirtäminen erilleen rantakäytävästä vähentää konflikteja ja lisää kaikkien käyttäjien turvallisuutta. Pyörätien siirto mahdollistaa myös istuskelupaikkojen ja kasvillisuuden lisääminen rantareitin länsireunalle. Turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota esimerkiksi hyvällä näkyvyydellä risteyskohdissa ja suojateillä.

Reitin jatkuvuuden takia on tavoiteltavaa tehdä pyörätie punaruskealla asfaltilla. Samaa väriä on käytetty Hesperianpuiston lähiympäristön pyöräreiteillä Kansalaistorilla ja Helsinginkadulla. Väri ei ole kovin räikeä ja se haalenee nopeaan.

Shakkialue rajautuu luontevasti pohjoisessa säilyvään syreeni-istutukseen ja etelässä avoimeen nurmeen.

Kaupungin ohjeiden mukaisesti puiston rantakäytävän valaisimien värilämpötila toteutetaan 2700 K värilämpötilalla ja muun puiston värilämpötilalla 3000 K. Kaikkiin Helsingin valaisinpylväisiin tulee lisäksi liitäntälaittekohtainen himmennys yöajaksi. Kaksi eteläisintä niemeä on päätetty jättää ilman rannan valaistusta ja pollarit on poistettu suunnitelmasta.

Palaute 14 (7 sivua):**Helsingin kaupungille**

Asia: Mieli-pide Töölönlahdella sijaitsevien Hesperian puiston ja Hakasalmen puistojen puistosuunnitelman luonnoksesta

Hesperian ja Hakasalmen puistojen puistosuunnitelman luonnos antaa aiheen nostaa esiin lapset, meistä ihmisistä tärkeimmät. Koska Töölönlahti on Kallion kaupunginosan lasten ja aikuisten tärkeä lähiluontoalue, esitellään seuraavassa Kallion lapsia ja heidän elinympäristöään. Esittelyn tulisi auttaa hahmottamaan Töölönlahden merkitystä Kalliassa asuvien lasten – ja ylipäättään kantakaupungin lasten – tärkeänä lähiluontoalueena.

Kallion lapset

Töölönlahden itärantaan asti ulottuvassa Kallion kaupunginosassa, jossa asun, on vähiten viheralueita koko Helsingissä: vaivaiset 8 neliötä asukasta kohden. Luku on saatu keväällä 2022 kaupunginkanslian strategiaosaston kaupunkitietoyksiköstä. Keskimäärin viheralueita oli Helsingissä asukasta kohden samaan aikaan 106 neliötä. Helsingin kaupunkiin kuuluvassa Östersundomissa viheralueita on 7900 neliötä asukasta kohden.

Kallion väestötiheys ts. asukkaiden määrä neliökilometrillä (as./km²) on huomattavan suuri jopa kansainvälisessä vertailussa: Espoon väestötiheys on noin 930 as./km², koko Helsingin noin 3100 as./km², Lontoon n. 5000 as./km², Tokion n. 6200 as./km², New York Cityn noin 11 000 as./km² ja Helsingin Kallion 17 700 asukasta neliökilometrillä.

Kivisen Kallion linjoilla ei ole puita, ei sanottavasti edes Linjan leikkipuistossa.

Leikkipuisto on valitettavasti myös kalpeahko versio entisestään, esim. 1980-luvun leikkipuistosta: kaupunki on siirtänyt leikkipuistojen työntekijöitä päiväkoteihin niiden henkilökuntavajetta paikkaamaan. Tähän liittyen kaupunki sulki lähes vuodeksi myös Linjan leikkipuiston – puiston sisäviessaa myöten. Bajamakaan ei puistoon saatu, joten vaiפוista pois opettelevat kaksi- ja kolmivuotiaat pissatettiin puskiin. Lapsen isommat asiat hoidettiin puistosta kotiin lähtemällä.

Talvisessa Linjan leikkipuistossa ei ole ollut pulkkamäkeä sen jälkeen, kun leikkipuiston pulkkamäki aidattiin noin 20 vuotta sitten tehdyn remontin yhteydessä puiston alueen ulkopuolelle – puiston käyttäjien toiveiden vastaisesti. Lähimetsää ei Kalliassa ole, majoja metsään eivät lapset täällä rakenna ja kaupunginosasta puuttuu nuorisotalo. Nuorisotalo voisi tarjota kavereita, turvallisen aikuisen ja vaihtoehtoja näyttöruudulle kotiin yksin saapuville kolmos- ja nelosluokkalaistille ja sitä vanhemmille lapsille. Yksi vaihtoehtoista on luontoretki Töölönlahdelle. Koululaisten iltapäivätoiminnassa tehtyjen muutosten vuoksi kysymys kolmos- ja nelosluokkalaisten iltapäivien vietosta on vakava, niin hyvä kuin ykkös- ja kakkosluokkalaisten iltapäivätoiminnan uudistus voikin olla. Yksikään urheiluseura tai lapsi- ja perhejärjestö ei järjestä Kallion linjoilla tai leikkipuistossa avointa toimintaa.

Kallion kiviset kadut ovat mäkiiset. Jalkakäytävällä lasten tulee turvallisuutensa vuoksi muistaa kävellä pian viivasuoraan tai pitää kiinni aikuisen kädestä tai pikkusisaruksen rattaista: vapaana et voi juosta ohitse kiitävien sähköpotkulautojen ym. vuoksi. Samat vaarat vaativat vanhuksia. Yksi heistä kertoi olleensa kävelemässä alas Porthaninkadun jalkakäytävää, kun hänen ohitse, jalkakäytävällä, suhahti kaksi sähköpotkulautoa,

peräkkäin. Molemmilla laudoilla oli seissyt kaksi matkustajaa. Lautojen ohittaessa vanhuksen oli syntynyt ilmavirta, jonka johdosta vanhus oli lentänyt päin talon seinää. ”Oli hyvä, että lensin päin seinää enkä kaatunut suoraan maahan”, arvioi vanhus tilanteesta selviytymistään.

Hämeentien uusien liikennejärjestelyn sekä Kruunusiltojen, Mannerheimintien ym. remonttien vuoksi myös läpiajoliikenne Kallion kapeilla kaduilla on lisääntynyt merkittävästi. Lisääntyneet liikennevirrat näkyvät erityisesti ainakin Wallininkatu–Eläintarhantie–Toinen linja-alueella, jossa on kuitenkin noin 400 lapsen verran päiväkotipaikkoja eri päiväkodeissa. Kaupungin suunnittelemassa tulevaisuudessa päiväkotipaikkoja – ja niiden vuoksi alueella kulkevia lapsia ja vanhempia – olisi alueella vielä enemmän.

Kalliossa on kuitenkin yksi suuri, hieno merenrantapuisto. Tämä Eläintarhanlahden rannalla sijaitseva puisto tarjoaa vanhojen puiden varjoa kesähelteillä lapsille ja vanhuksille, avaraa tilaa lapsille juosta vapaasti ja vilttipaikan vapaa-päiväänsä viettäville kirjanlukijoille. Tai tällainen puisto meillä asukkailla oli: kaupungin alueiden käyttö ja valvonta -yksikkö on jo kahtena peräkkäisenä vuonna (2022, 2023) vuokrannut käytännössä koko puiston kolmeksi (3) kesäkuukaudeksi kaupungin perustaman Tapahtumasäätiön terassikäyttöön. Vessoja terassin tuntumaan on rakennettu useita. Terassista kivenheiton päässä sijaitsevaan, kaupungin ylläpitämään lasten leikkipaikkaan ei sitä vastoin ole saatu kaikkein pienimmille lapsille sopivaa liukumäkeä pyynnöistä huolimatta. Talvella meitä ilahduttaa kaupungin viimeinen, jäljellä oleva vesilintujen talviruokintapaikka Eläintarhanlahden luoteiskulmassa.

Kallion sosiaaliset ongelmat näkyvät myös lapsille. Alueen leikkipaikoissa ja leikkipuiston liepeillä aikuisen katse haravoi rutiinisti humeruiskut, maahan heitetyt lääkepakkaukset ja lääkelasit. Kulloistekin löydösten kanssa taiteillaan miten aina parhaaksi nähdään. Ilokaasua sisältäviä metallipulloja on annettu poliisiautojen kyytiin. Kylmät talvet vähentävät vahvojen huumausaineiden ongelmista kärsivien henkilöiden kokoontumisia yleisillä alueilla, mutta aikaisesta keväästä loppusyyksyyn selvitämme lapsille kokoontumisiin liittyviä ilmiöitä lapsen ikätason mukaisesti. Milloin koira on matkassa ja milloin tilanne vaikuttaa vaarattomalta, kohtaamme koiriin yleensä myönteisesti suhtautuvat päihiteidenkäyttäjät ystävällisesti. Näytämme lapselle, että ihmiset ovat arvokkaita vaikeine riippuvuusongelmineenkin. Lapsen ikätason mukaisesti kerromme lapselle huumausaineiden vaaroista. Hätäkeskuksen 112 soittamme Kallion kadulta, aukioilta ja puistoista keväästä syyksyyn vähintään viikottain, talvisaikaan harvemmin.

Osa kivisen Kallion – ja Helsingin kantakaupungin – lapsista ei koskaan pääse lapsuusvuosiensa aikana maalle ja/tai muuhun rikkaaseen luontoympäristöön. Maatilojen määrän lasku, tilakokojen suurentuminen ja tilojen harvinaistuminen, kaupunkiin muutto, sukulaisten puuttuminen maaseudulta, lapsiperheen ja lähisuvun kesämökin puute, maksuttomien, kävellen saavutettavissa olevien lähiluontoalueiden saavutettavuusongelmat... Syitä on monia sille, että arviolta 11-vuotiaan pojan kesäpäivä kuluu Kallion linjoilla kivisen kerrostalon sisäänkäynnin edessä olevaan pylväaseen pientä palloa yksin heitellessä.

Töölönlahden merkitys Kallion lapsille

Pienen lapsen ulkoleikkeihin riittää kerrostalon karukin piha. Lapsen luontosuhde ei kivipihalla kuitenkaan juuri kehity – ellei pihalla lennä lintuja tai pihakivien raosta kasva voikukkaa. Mitä kivisimmässä olosuhteissa lapsi asuu, sitä tärkeämpi tehtävä on aikuisella käytettävissään olevien mahdollisuuksiensa rajoissa toimia niin, että jokaiselle lapselle

kehittyisi henkilökohtainen, myönteinen, lapsen terveyttä ja hyvinvointia lisäävä, luonnon ja sen suojelun vaalimiseen johtava luontosuhde. Luonnon ja luonnossa liikkumisen terveysvaikutuksia on tutkittu. Tiivistelmä tutkimuksista seuraa tämän mielipiteen lopussa, allekirjoituksen jälkeen.

Uutiset luontokadosta täyttävät median (esim. Yle 13.2.2024 <https://yle.fi/a/74-20074109>). Luontokato huolestuttanee useimpia, mutta aikuisen velvollisuus on, mahdollisuuksiensa mukaan, olla kuormittamatta lasta omilla huolillaan luonnosta. **Kodit tarvitsevat lähiluontoalueita** halutessaan auttaa lasta muodostamaan oman, myönteisen luontosuhteen.

Töölönlahti on viherköyhän Kallion lapsille, lapsiperheille ja kaiken ikäisille asukkaille kävelymatkan päässä oleva, arvokas lähiluontokohde. Aluetta tulisi sellaisena myös vaalia ja kehittää. Lapselle on elämys nähdä muuttolintujen saapuvan Töölönlahdelle tai kyhmyjoutsenen, silkkiuikun ja nokikanan rakentavan pesää ja hautovan. Lapsi innostuu myös odottamaan haudonnan päättymistä ja poikasten näkemistä ja niiden kasvamista. Silkkiuikun poikaset emon selässä ja haarapääskyn poikaset Töölönlahden kaakkoiskulman koivujen oksilla, kottaraisten mummurointi lahden etelärannan yllä, Töölönlahden koilliskulman pieni, kaunis puistikko, lahden etelärannan kepit, ruoikot ja sudenkorennot, lahden länsirannan vanhat puut, värikkäät tiklit, eväsretki Ruusuniemeen... Luontoretkeily Töölönlahdella on elämys ja vastaa myös ajankohtaiseen, lasten liikunnan lisäämisen tarpeisiin.

Sen lisäksi, että Töölönlahti on Kallion ja monien muiden kaupunginosien asukkaille arvokas lähiluontoalue, on Töölönlahti myös **kansainvälisesti ainutlaatuinen** luontoalue keskellä pääkaupunkia. Turisteilta tämän palautteen kuulee Töölönlahdella usein.

Kaupunkiympäristölautakunnan antaessaan osittaisen vastauksensa 14.2.2023 kansalaisjärjestöjen aloitteeseen luonnonsuojelualueen ja sitä suojelevan vihersuojavyöhykkeen perustamiseksi Töölönlahdella, lautakunta totesi Töölönlahden vesialueen täyttävän luonnonsuojelualueelle asetetut kriteerit. Alue on myös ydinalueen suosituin ulkoilu- ja virkistysalue. <https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2022-010804?paatos=12ee258e-1410-43b0-bb9a-a223f9c6acd3>

Huomioita puistosuunnitelman luonnoksesta

Puistosuunnitelman luonnos on lasten luontosuhteen kehittymisen, ilmastonmuutoksen hidastumisen ja hiilinielujen kasvattamisen tavoitteisiin nähden jossain määrin parantunut suunnitelman edelliseen vaiheeseen, suunnitelman lähtökohtiin ja tavoitteisiin, verrattuna.

Parannusta on tapahtunut sikäli, että enää suunnitelmassa ei ehdoteta kaikkia Töölönlahden länsirannan vanhoja salavia kaadettaviksi eikä puolta tai valtaosaa länsirannan ruoikoiden kaatamista eikä länsirannan kivettämistä. Muita huomioita seuraavassa.

* Luonnos on valitettavasti laadittu lähinnä terveiden, hyväjalkaisten, hyväkuntoisten sekä hyvin näkevien ja kuulevien aikuisten ehdoilla. Suunnittelussa ei ole edetty riittävästi lapsen näkökulmasta käsin.

* Luonnosta tulisi kehittää niin, että alueesta muodostuu lapselle turvallinen (erityisesti liikkuminen) ja rikas lähiluontokohde. Tämä tarkoittaa luontoarvojen kohdalta sitä, että alueen hiilinielujen määrää (myös Mannerheimintien katoremontin hukkaamat alueelta kaadettujen puiden hiilinielut hyvittäen) sekä luonnon monimuotoisuutta tulisi lisätä.

* Lasten turvallinen, ikäkaudelle sopivan itsenäinen liikkuminen Töölönlahden luontoympäristössä ei toteudu suunnittelualueella tarpeeksi hyvin.

* Länsirannan reunaan suunniteltu, aikuisille tarkoitettu juoksuväylä tulisi poistaa, koska sen lisäksi, että lintuharrastajat tulevat joka tapauksessa seisomaan kiikareineen juoksuväylällä ts. mahdollisimman lähellä rantaa lintuja havainnoiden, tulee myös lapsilla olla esteetön päästy rannan puoleisen kasvillisuuden ääreen. Juoksuväylällä tulevat seisomaan myös ne vanhemmat, jotka nostavat pienimpiä lapsiaan syliinsä pesivän vesilinnun pesää tai vasta kuoritutuneita poikasia lapselleen näyttäessään; koko länsirantahan on vesilintujen pesimäaluetta.

* Ulkokuntosalia ei pidä Hesperian historialliseen puistoon tuoda. Salista ei ole mitään hyötyä pienimmille lapsille, koska alle 140-senttiset henkilöt eivät voi laitteita käyttää. Aikuiset voivat käyttää Hietaniemen uimarannan, Nordenskiöldinkadun, Uimastadionin, Kaisaniemenlahden, Brahen kentän tai Haapaniemen kentän ulkokuntosalilaitteita. Ulkokuntosalin, sen materiaalien ja käytön vaikutuksia lapsille tärkeään lähiluontokohteeseen ei ole arvioitu. Kaupungin linjausta ulkokuntosalien aitaamisesta ei ole luonnoksessa noudatettu ja vaikka olisikin, ei puistoon tule ulkokuntosaliaitaakaan pystyttää. Ulkokuntosalilla ei ole käyttöä pakkastalvina, joten sali vie puolet vuodesta tilaa luontoalueesta. Puistoa tulee kehittää lasten (ja aikuisten) kasvitutemusta ja muuta luontotutemusta kehittävänä kasvi-, kukka-, hedelmä-, puutarha-, perhos-, liito-orava- ja linnunpönttö (ym.)-puistona.

* Ulkokuntosalin tuominen alueelle tulee lisäämään alueen sähköpotkulauta- ja pyöräliikennettä, ei vain kokonaisuudessaan, vaan myös uutena ilmiönä, pitkin ja poikin suunnittelualueen nummikkoalueita ja pitkin ehdotettuja uusia käytäviä tapahtuvana edestakaisajona ja kurvailuna. Alueen rauhallisena ja turvallisena pitäminen lisää myös iäkkäämmän väestön ja muiden erityisryhmien turvallisuutta alueella. Pyöräilijöiden turvallisuudesta huolehtien tulee sähköpotkulauta- ja pyöräliikenteen linjaukset puistossa miettiä uusiksi eri osapuolia esim. yhteisissä työpajoissa kuullen.

* Luonnoksessa ei perustella sitä, miksi suunnittelualueen kokoa on muutettu verrattuna suunnitelman lähtökohdat ja tavoitteet -esitykseen verrattuna. Suunnittelualueelta on luonnoksessa poistettu ainakin Töölönlahden koilliskulman puistikko. Tähän puistikkoon on maankäyttöjohtaja joulukuussa 2023 hyväksynyt rakennettavaksi Linnunlauhun ulkokuntosali-nimisen ulkokuntosalin. Luonnoksessa ei perustella sitä, miksi nyt pitäisi rakentaa vielä toinen ja vielä muovinurminen ulkokuntosali Hesperian historialliseen puistoon.

* Lasten leikkipaikan siirto varjoisan tiilimuurin varjoon ja edellytyksellä, että alueelta kaadetaan vähintään neljä puuta, on lasten, luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen kannalta häpeällinen ehdotus. Lasten tulee nähdä luontoa, ei punatiilimuuria. Kaadettavien puiden ja tiilimuurin meriluontoon päin muodostaman näköesteen aiheuttamaa "luontokatoa" ei pidä "hyvittää" leikkipaikalle suunnitelluilla tikkukaramelli-soittimilla ja muilla makeisaihoilla. Suomen Hammaslääkäriliitolta voisi pyytää lausunnon sokerimakeis-aiheen tuonnista leikkipaikan välineistöksi. Meillä on Linjan leikkipuistossa jo esimerkki siitä, miten hämmäntävää kasvattajan on koettaa selittää lapselle sitä, miksi leikkipuistoon on tuotu kiipeily(?)telineeksi suuri, puinen nakkisämpylä, hodari, hot dog, kun kodeissa ja isovanhempien luona samaan aikaan opetetaan, että ruoalla ei pidä leikkiä.

* Leikkipaikan siirrolle melualue-syistä ei löydy riittäviä perusteita karttapalvelusta kartta hel.fi. Tiilimuurin eteläpäädyn, pyörätien ja pyörätielle päätyvän hiekkapolun risteymä tulee olemaan hengenvaarallinen. Kohtaan ehdotetun suojatien merkitys jää epäselväksi eikä suojatiestä varoittavasta liikennemerkistä ole luonnoksessa mainintaa. Suojatien näkyvyys ja havaittavuus jää epäselväksi.

* Kaupungin vilkkaimman pyörätien (tietävästi 770 000 pyörää väylällä joka vuosi) sementoiminen punavärillä rantaraitille on ongelmallista. Pyörätien ja jalankulkuväylän erottaminen toisistaan edelleen on myönteistä, mutta tämä ei riitä turvallisuuden tasoksi, ei myöskään pyöräilijöiden turvallisuuden näkökulmasta katsottuna (ks. myöhemmin valkoposkihanhista).

* Töölönlahden pohjois- ja luoteisosaan sijoitettuvien penkkien määrän lisääminen on myönteistä. Suunnittelualan penkkiratkaisut Töölönlahden länsirannalla sitä vastoin ovat huonosti perusteltuja. Keskiosan käytävien varteen suunnitellut penkit ja samankaisesti lähes koko läntisen rantaraitin jättäminen vaille penkkejä, tulee lisäämään pyörätien yli tapahtuvaa jalankulkuliikennettä vaaroineen. Penkkejä on kroonisesti ollut länsirannalla liian vähän. Penkkien vähäisyys vaikuttaa mm. siihen, että osa ikäihmisistä, leikkauksista kuntoutuvista tai sellaisiin odottavista, huonosti liikkuvista kaupunkilaisista, jättää lähtemättä Töölönlahdella: pelko voimien uupumisesta ennen seuraavaa levähdyspaikkaa on suurempi kuin suurikin halu lähteä liikkeelle. Myös lasten kanssa alueella retkeiltäessä penkit ovat tärkeitä: penkeille istahdetaan väsymyksen yllättäen tai evästauolle vierekkäin, eväsrepusta otetaan esiin syötävää ja juotavaa jne.

* Töölönlahden toiseen suosituimmista retki- ja lintujenkatselukohteeseen, Ruusuniemeen, suunnitellut viisi aurinkotuolia osoittavat, että suunnittelukoneistossa ei ole ollut tarpeeksi resursseja perehtyä suunnittelualan eri maantieteellisten kohtien merkitykseen alueella ulkoileville eri ikäisille kaupunkilaisille. Ruusuniemihän on ympäri pääkaupunkiseutua Töölönlahdelle tulevien lintuharrastajien suosituin lintujen tarkkailupaikka. Myös muut ulkoilijat tarkkailevat lintuja tai ihailevat maisemia mielellään Ruusuniemessä. Niemen penkkien tulee olla asialliset, klassiset, käytännölliset ja lukumäärältään riittävät. Toivoa sopii, että "aurinkotuoleilla" ei tarkoiteta seuraavassa, Pikku-Huopalahdessa otetussa kuvassa näkyviä "lavitsoja".

Vanhukset, monet eri tavoin liikuntavammaiset, selkäkipuiset jne. tarvitsevat käsinajan penkiltä noustakseen sekä selkänojan taakseen ja tukevaa maata jalkojensa alle penkillä istuessaan. Kuvan mukaisella aurinkotuolilla mikään näistä ei toteudu.

* Ehdotus erilaisten viihteellisten ja/tai ajanviette ja/tai pelitoimintojen sijoittamisesta suunnittelualueelle sisältää ongelmia. Lähihistoriallinen, rauhallinen shakkialue pienenee liikaa, rauhaa kaipaavat shakinpelaajat tuskin haluavat kuunnella viereisen foosball-pelaajien huutoja. Kaarevalla pelilaudalla pelattavan teqballin pallot voivat lentää kovien potkujen voimasta vauhdilla ja lujaa pikinik-seurueenkeskelle ja pyörätielle. Taustalla ryskyttäisi aikuisten ulkokuntosalin rautaiset laitteet. Eikö Helsingissä voi olla edes yhtä lähiluontopuistoa! Pienimuotisiakaan tapahtumia varten ajateltuja, äänentoiston mahdollistavia kytkentöjä ja laitteita ei pidä alueelle tuoda. Luonnoksissa tulisi ymmärrettävyyden vuoksi käyttää suomenkielisiä nimiä englanninkielisten tai muun kielisten nimien sijaan. (foosball=pöytäjalkapallo, teqball=jalkapallotekniikan harjoitteluun tarkoitettu pöytä). Aluetta tulee kehittää arvokkaana lähiluontoalueena lapsille ja kaiken ikäisille.

* Töölönlahden luoteiskulmassa sijaitsevan niemen nimi ei pitäisi olla ”Ravintolan niemi” kuten luonnoksessa annetaan ymmärtää nimen olevan. Niemen kivetys houkuttelee erilaisia toimijoita vuokraamaan alueen kaupungilta terassille, tapahtumille jne. Alueella ulkoilevia, naapureita ja muita kaupunkilaisia ei kaupungin maanvuokrauspalveluissa kuulla: päätöksiä ei laiteta esille, joten valitusajoista tai -mahdollisuuksista ei ole tietoa. Töölönlahden luoteiskulmasta ei pidä tehdä Töölönlahden rauhaa rikkovaa tapahtumakeskusta. Koko suunnittelualuetta tulee kehittää arvokkaana lähiluontoalueena lapsille ja kaiken ikäisille.

* Hulevesiä ei tule johdattaa Töölönlahteen. Töölönlahden pohjoispäähän johdetaan jo nyt iso määrä – ja tulevaisuudessa vielä isompi määrä – hulevesiä Keski-Pasilasta. Hulevesien varastointiin esitettyjen biosuodatuspainanteiden (hulevesille kaivettavat ojat/kuopat) vesi- ja

jääturvallisuusriskejä ei ole luonnoksessa arvioitu erityisesti lasten vesi- ja jääturvallisuuden, onnettomuuksien ehkäisyn ja pelastustoimeen liittyvien välineistön ym. kannalta.

* Puistosuunnitelmien luonnoksia ei pidä laittaa nähtäville ennen kuin kaikki esitettyjä suunnitelmaratkaisuja perustelevat, keskeiset selvitykset on tehty ja liitetty luonnoksen ohkeen. Nyt luonnoksessa ei kerrota esim. hulevesien vaikutuksia Töölönlahteen (arviota ei ole tehty). Myös luonnoksen kustannukset puuttuvat jne. Erityisen turhauttavaa on se, että Töölönlahden alueen monet eri puistosuunnitelmatkin etenevät eri tahtiin. Mitä hyötyä on kommentoida yhden tilkun osalta mitään, kun ei tiedä, mitä toiselle tilkulle suunnitellaan? Suunnittelualuetta tulee vaalia ja kehittää arvokkaana lähiluontokohteena.

* Luonnos vaikenee siitä, että iso osa suunnittelualueesta on valkuposkikihanhien laidunalueita. Biosuodatuskosteikot tulevat olemaan hanhien allas, jossa ne uittavat poikasiaan. Aikuiset tulevat jäämään tämän altaan ympärille enemmän tai vähemmän huolissaan ja puolustushaluisina poikasiaan vahtimaan – ja samalla seisomaan ja parveilemaan pyörätielle. Valkuposkikihanhien tavallisimmat kulkureitit alueella tulisi ottaa huomioon suunnitelmassa. Näin pystytään pienentämään pyöräilijöiden ja hanhien törmäysriskiä. Lapset ansaitsevat ympäristön, jossa he oppivat, että luonnonvaraiset eläimet ja eläinsuojelu on otettu huomioon aikuisten toimesta, myös kaupunki- ja puistosuunnittelussa.

* Suunnittelualueelta kaadettavien puiden määrää ja sijaintia ei esitelty osana luonnosaineistoa. Määrä vaikuttaa järkyttävän suurelta. Maisemallisia ja visuaalisia syitä ei pitäisi hyväksyä vallitsevan ilmastonmuutoksen ja luontokadon keskellä yhdenkään puun kaatoperusteeksi. Havupuiden yksilöinti ja kaadon syyt esim. Ruusuuniemessä jäävät epäselväksi, koska puunkaato-kartan värisävyt ovat liian lähellä toisiaan. Karttojen väriervalintoihin tulisi kiinnittää huomiota.

* Suunnittelualueella ulkoilevat lukuisat koirat on unohdettu suunnitelmaluonnoksesta. Myös koiranomaistajat tavoittaa jatkosuunnittelua varten parhaiten alueelle, Töölönlahdelle, kiinnitettävien ilmoituksin.

* Jatkosuunnittelu tulisi avata monisukupolvisesti koteihin ja sen jälkeen työpajoihin. Tämä onnistuu parhaiten alueella, Töölönlahdella asiasta ihan vanhanaikaisin tiedottein kertomalla.

Lopuksi toivon, että kaupunki osoittaa lisää resursseja Töölönlahden aluetta koskevien, monien eri suunnitelmien yhtä aikaiseen eteen päin viemiseksi. On turhauttavaa kirjoitella mielipiteitä tilanteessa, jossa yhtenäisen alueen suunnitelmat etenevät epätahtisesti ja ilman osasuunnitelmia yhdistävää päätavoitetta.

Lapsiperheet viihtyvät kantakaupungissa – ja koko Helsingissä – varmasti sitä paremmin, mitä enemmän elinympäristöjen suunnittelussa huomioidaan lasten hyvinvointi ja terveys. Suomalainen kaipaa tilaa ja rauhaa ympärilleen, niin myös lapset.

Helsingissä 13.2.2024

Vastaus:

Lapset ovat huomioitu suunnitelmassa monin eri tavoin. Lasten turvallinen liikkuminen huomioidaan erityisesti pyöräteiden risteyskohdissa esimerkiksi näkyvyyden parantamisella ja suojaiteiden tarvittavalla määrällä. Vain jalankulkuun osoitettu rantakäytävä antaa turvalliset puitteet rantaluonnon tarkkailuun. Leikkipaikan suunnittelussa toimintojen ikähaarukkaa on laajennettu kattamaan myös isommat lapset. Leikkipaikan läheisyydessä lapsilla on mahdollisuus piknikin viettoon ja vapaaseen pelailuun.

Luonnon monimuotoisuus on ollut tärkeä lähtökohta puiston suunnittelussa. Monimuotoisuutta on tarkasteltu eri luontonäkökulmista mm. kasvit, linnut ja hyönteiset. Vanha, historiallinen puisto on monimuotoisuudeltaan jo valmiiksi rikas, ja näitä arvoja sekä vaalitaan että edistetään. Vanhat puut pyritään säilyttämään ja elinkaarensa loppupäässä olevia puita säilytetään mahdollisimman pitkään hoidolla. Kuolleesta puusta jätetään osa lahoamaan puistoon. Lahopuutarhat toimivat monipuolisesti eri lajien kasvupaikkoina sammalista ja sienistä selkärangattomiin. Uusia puita istutetaan runsaasti puuston jatkuvuuden ja kerroksellisuuden luomiseksi, mikä hyödyttää myös puustossa elävää eläimistöä. Puistossa on runsaasti vieraslajeja, joita torjutaan kaupunkiluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Töölönlahden rantavyöhyke säilytetään lähtökohtaisesti lukuun ottamatta vieraslajien poistoa ja rantatörmän eroosioaurioiden muuttamista kasvipeitteiseksi. Puistossa ja rannassa on paljon linnustoon liittyviä arvoja, joita huomioidaan mm. ruovikoiden hoidossa; laajat ruovikkoalueet säilytetään linnuston pesimä- ja suojapaikkoina ja nykyiset avoimet alueet pyritään pitämään avoimina. Rantavyöhykkeen vaihtelevuus edistää lajistollista monimuotoisuutta. Puiston nurmikoita muutetaan niityiksi ja puiden alustojen nurmien annetaan kehittyä monilajisiksi. Lisäksi puistoon lisätään kukkivaa kasvillisuutta, erityisesti mettä tuottavia perennoja ja niittykasveja perhosille ja muille pölyttäjille. Lisäksi uuden biosuodatuspaineen luonnonmukaisen kaltainen kosteikko luo elinympäristön monille kosteutta tarvitseville lajeille kuten kasveille ja hyönteisille.

Palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Pyörätien siirtäminen erilleen rantakäytävästä vähentää konflikteja ja lisää kaikkien käyttäjien turvallisuutta. Pyörätien siirto mahdollistaa myös istuskelupaikkojen ja kasvillisuuden lisääminen rantareitin länsireunalle. Turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota esimerkiksi hyvällä näkyvyydellä risteyskohdissa ja suojaiteilla. Pyörätien siirto pois rannasta helpottaa myös koirien ulkoilutusta rantakäytävällä. Koira-wc:n mahdollisuutta voidaan tutkia jatkosuunnittelun yhteydessä.

Kuntoilupaikan ehdotettu paikka on tunnistettu Hesperianpuiston puistosuunnittelun valmistelutöissä laajemman Töölönlahtea koskevan kokonaistarkastelun tuloksena. Töölönlahtea kiertävä reitti on erittäin suosittu ulkoilureitti, jonka varteen toivotaan jatkuvasti ja enemmän kuntoiluvaihtoehtoja. Töölönlahden alueella ei riitä vain yksi kuntoilupaikka, sillä alueelle saavutaan monesta suunnasta ja alueella on runsaasti käyttäjiä. Kuntoilupaikat ovat toivottuja toimintoja. Kuntoilupaikka on osoitettu suunnitelmassa aidattavaksi. Kuntoilupaikan ja pyöräreitin väliselle alueelle on lisätty pyörätelineitä, jotta pyöräliikenne ei ulottuisi muualle puistoon. Puistokäytäviä ei ole tarkoitettu pyöräliikenteelle.

Suunnittelualueesta on poistettu Töölönlahden koilliskulman puistikko, koska siitä on olemassa erillinen hyväksytty puistosuunnitelma VIO6347/1.

Nykyään leikkipaikkojen suunnittelussa pyritään välttämään suoraa auringonvaloa, siten leikkipaikan varjoisuus on perusteltua. Puistosuunnitelmassa leikkipaikan keskellä sijaitsevat puut yritetään mahdollisuuksien mukaan säilyttää. Leikkipaikan läheisyydessä sijaitsevan risteyskohdan sijaintia on siirretty kauemmas leikkipaikasta.

Leikkipaikan siirto kauemmaksi Mannerheimintiestä on perusteltua sekä melun että ilmanlaadun näkökulmista. Mannerheimintiellä liikennöi sekä autoja että raitiovaunuja, jolloin on tarpeen

tarkastella niiden aiheuttamaa yhteismelutasoa. Nykyinen leikkipaikka sijaitsee kokonaisuudessaan yli 55 dB meluvyöhykkeellä, kun taas muurin luona melutaso on selkeästi alle 55 dB vyöhykkeellä, joka on melutasojen ohjearvojen mukaisella tasolla.

Mannerheimintien liikennemäärä KAVL on noin 25 000 ajoneuvoa ja liikenteestä aiheutuu hiukkas- ja pakokaasupäästöjä. Liikennemäärän ollessa 25 000 ajoneuvoa arkivuorokaudessa, tulisi herkän kohteen (tässä tapauksessa leikkipaikan) sijaita minimissään noin 50 metrin etäisyydellä tiestä. Suositusetäisyys on tällä liikennemäärällä noin 100 metriä. Leikkipaikan uusi sijainti täyttää suositusetäisyyden ilmanlaadun kannalta.

Palautteiden johdosta Ruusuniemeen sijoitetaan aurinkotuolien sijasta seitsemän (7) selkä- ja käsinojallista kiinteästi asennettua penkkiä.

Foosball ja Teqball on poistettu puistosuunnitelmasta. Shakki ja em. lajien tilalle esitetty pingis ovat rauhallisia ja soveltuvat siten vieretysten.

Ravintolan niemeen osoitettu terassialue säilytetään suunnitelmassa. Alueen mahdollisen vuokrauksen yhteydessä laaditussa sopimuksessa tullaan huomioimaan meluhaitat, aukioloajat ja valvontaan liittyvät asiat.

Hulevesiallas on rakenteeltaan loivarinteinen ja sen vesisyvyys on noin 0-30 cm, jolloin se ei aiheuta puiston käyttäjille turvallisuusriskiä. Hanhien pääsyä hulevesialtaaseen on mahdoton estää.

Kaupunkiympäristön toimiala on teettänyt selvityksen Hesperianpuiston kautta johdettavien hulevesien vaikutuksista Töölönlahden vedenlaatuun. Puhdistettujen hulevesien aiheuttama vuosikuormituksen lisäys on niin pieni, että sillä ei ole vaikutusta Töölönlahden vedenlaatuun tai ekologiseen tilaan. Hulevesijärjestelmän rakentamisella ja/tai käytöllä ei myöskään ole vaikutusta Töölönlahden kalastoon, kasvillisuuteen ja linnustoon.

Suunnitelmaan on lisätty nurmiluiska Töölön sokeritehtaan vanhan muurin kivijalan yli, jotta hanhet pääsevät nousemaan Töölönlahdelta Oopperan itäpuolen laajalle nurmi- ja niittyalueelle ylittämättä pyörätietä.

Puiston kaadettavien puiden määrä on noin 58 kpl. Uusia puita istutetaan noin 217 kpl.

Puistosuunnitelmasta nähtävilläolon aikana saadut mielipiteet (nähtävilläolo 30.10.–12.11.2024)

Palaute 1

(mielipide koostuu kolmesta samalta henkilöltä saadusta palautteesta)

Palautteessa kysytään, onko koillisnurkalla kaadettaviksi esitettyjä puita mahdollista säilyttää pystyrunkoina lintujen pesäpaikkojen säilyttämiseksi.

Pohjoisrannassa on myös lintujen käyttämiä suojaisia pensaita. Suunnitelmassa pensasalue on merkitty säilytettäväksi, mutta samaan aikaan useita pensaita poistettavaksi ja lehtipuita istutettavaksi. Palautteen mukaan kokonaisuutta on kuvasta vaikea arvioida, mutta pensasalueen runsautta ja suojaisuutta ei ole syytä heikentää.

Palautteen mukaan polkupyöräväylän siirtäminen erilleen jalkakäytävästä helpottaa tilannetta samansuuntaisen kävelyliikenteen kannalta mutta ei risteävän liikkumisen kannalta. Palautteen mukaan eläimet ovat edelleen vaarassa tulla päälle ajetuksi. Mustutuksen mukaan puisto ei ole oikea paikka pyöräilyn pääväylälle.

Uusi suunniteltu pyöräilyväylä näyttää uhkaavan nykyisiä pensasistutuksia oopperan edustalla. Palautteessa esitetään, että uusien pensaiden olisi hyvä vastata tarpeeseen. Pyöräily ja kävely mahtuisivat samallekin väylälle, mutta ei baanatasoisena.

Baana aiheuttaa linnuille lisäturvallisuusriskin sijoituessaan nurmi- ja niittyalueiden keskelle. Baanan ja jalankulkuväylän väliin on myös merkitty pitkä kaistale uutta niittyä. Niitty ei saa olla laadultaan sellainen, että se estää vesilintujen liikkumisen nurmialueille niin että lintujen liikkuminen ahdistetaan kulkuväylille.

Palautteessa esitetään väite, että asiantuntijamme ovat epäpäteviä arvioimaan asiaa ja että heidän suorat intressinsä on järjestää suoria ja epäsuoria järjestelyjä eläinten ahdistamiseksi. Palautteen mukaan Urho Kekkonen muistomerkkiin kuuluvalla vesialtaalla tosiasiallisesti syntyy valkoposkihanhien poikasten hätätilanteita lajille ominaisen parvikäyttäytymisen johdosta. Lisäluisia tilanteen helpottamiseksi ei ole mikään ongelma asentaa, mutta te haluatte tämänkin tekeleen avulla ylläpitää yleisriuduttavaa ilmapiiriä, joka samalla halveksii tietämättömiä ihmisiä, jotka istuvat viereisillä penkeillä ymmärtämättä altaalla tapahtuvia tilanteita.

Palautteessa esitetään lämminsävyisen valon käyttämistä.

Uudet rakennelmat eivät saa sisältää lasipintoja tai ne on käsiteltävä linnuille turvallisiksi.

Palautteessa toivotaan Humallahdelta tulevan vedenjuokutuspaikan taideteoksin rajoittamista tai mieluiten siirtämistä muualle.

Palautteessa esitetään Ympäristöpalvelujen asentamien punaväriset pesintärauhakylttien poistamista Töölönlahdella lintujen pesäpaikoilta. Palautteen mukaan lintujen pesinnät ovat sujuneet huonommin sen jälkeen, kun niitä on asennettu. Asiaan liittyviä ohjeita on hyvä sijoittaa etäämmäs puiston sisääntuloreiteille.

Palautteen mukaan ajatus Töölönlahden kehittämisestä luonnonsuojelualueena "suojelunarvoisen luonnon" osalta ja sen "perusteellisesta selvittämisestä" on lähtökohdiltaan harhautunut.

Palautteen mukaan puistoalueilla tehdyt remontit ovat vaikuttaneet haitallisesti Töölönlahteen ja ainakin vesilintujen pesintämenestykseen. Mannerheimintien remontin alkamisen jälkeen myös kultarinnat ovat mahdollisesti kadonneet, joita laului aiemmin alueella kaksikin. Töölönlahdenpuiston "rennolla otteella" toteutetut väliaikaiset rakenteet, jotka pakottivat nurmelle liikkuvat valkospkihanhet liikenneväylille ovat kiristäneet alueen ilmapiiriä entisestään. Valkospkihanhien poikueet pienenevät huomattavasti alkukesän aikana, samoin kaikkien vesilintujen pesintämenestys ainakin alkukesästä oli heikko. "Asiantuntijanne" selittävät tätä poikasten saalistamisella, mutta on selvää, että järjestämälläne vainopaineella on negatiivinen vaikutus ympäristön elettävyyteen, jota kaikki pyrkyrit käyttävät hyväkseen. Tämä on todettu saalistuspaineen lisääntymisenä myös rakennusremonttien yhteydessä. "Asiantuntijoidenne" antama selitys ei myöskään selitä kyhmyjoutsenen pesintöjen epäonnistumista, ja pesintöjen vähentynyttä määrää ylipäänsä, Eläintarhanlahtea myöten, jossa lintuja on häiritty leijoilla ja cd-levyillä koko kesä.

Töölönlahden suojelu ei onnistu reservaattina jossa suojellaan valittuja lajeja.

Palautteessa sanotaan, että pyöräväylän ja hanhienahdistelujärjestelyn alle näyttää jäävän myös pensaait, joissa palautteen antaja on usein kuullut satakielen laulavan.

Vastaus:

Palautteen perusteella suunnitelmaa muutetaan niin, että koillisnurkalla kaadettaviksi esitettyjä puita säilytetään pystypötkelöinä.

Suunnitelmassa on huolehdittu pohjoisosan pensasalueen runsaudesta ja suojaisuudesta. Rantavyöhykkeeltä poistetaan haitalliset vieraslajit ja rantavyöhykkeelle istutetaan kerroksellisesti ja monimuotoisesti uutta kasvillisuutta puita, pensaita ja ruohovartista kasvillisuutta.

Pyörätien siirtäminen erilleen rantakäytävästä lisää turvallisuutta. Riskiä eläin alle jäämisestä ei voida kuitenkaan täysin poistaa. Suunnitelmassa on kuitenkin kiinnitetty asiaan huomiota muun muassa lisäämällä Oopperatalon itäpuoleisen nurmialueen ja rannan välille nurmipintainen luiska, josta vesilinnuilla on mahdollista kulkea nurmialueelle ylittämättä pyörätietä. Puistosuunnitelmassa mukana oleva baanalinjaus perustuu pyöräliikenteen verkostolliseen suunnitteluun ja voimassa olevaan yleiskaavaan.

Pyörätien siirron myötä joudutaan poistamaan joitakin pensaita, mutta niiden tilalle istutetaan runsaasti uusia pensaita.

Rantakäytävän ja pyörätien väliin esitettyjen niittyjen hoidolla voidaan säädellä sitä, kuinka korkeaksi niitty kehittyy. Lisäksi lintujen liikkumista varten niitykaistaleiden poikki voidaan kehittää nurmipintaisia reittejä. Niittyalueiden kehittymistä seurataan, ja jos niityistä aiheutuu linnustolle riskipaikkoja, niin siihen voidaan kunnossapidon keinoin vaikuttaa.

Palautteen myötä suunnitelmaa muutetaan niin, että yksi kapea niittyjakso poistetaan pyörätien ja rantakäytävän välistä ja toisen jakson kohdalle tehdään nurmikaista käytävien ja niityn väliin. Suunnitelman mukaan rannan kävelyraitin valaistuksessa käytetään tavallista lämpimämpää valkoista valoa (värilämpötila 2700 K) kohteen herkkyyden vuoksi. Ranta-alueen puiden kohdevalaisimet poistetaan hajavalon vähentämiseksi. Lisäksi rantareitin valaistus himmennetään yöajaksi.

Puistosuunnitelma ei sisällä lasisia rakenteita.

Puistosuunnitelma ei oteta kantaa yksityisten henkilöiden rakentamiin teoksiin vedenjuokutuspaikalla.

Puistosuunnitelma on laadittu alueen arvokkaat luontoarvot huomioiden ja niitä tukien ja vahvistaen. Faunatica Oy teki kesällä 2021 luontoselvityksiä Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan ympäristönsuojeluyksikön toimeksiannosta Helsingin Töölönlahdella. Selvitys laadittiin Hesperian puiston ja Hakasalmen puiston puistosuunnitelman lähtöaineistoksi. Selvityksen tuloksia on hyödynnetty Töölönlahden ympäristön kehittämisen ja luontoarvojen yhteensovittamiseksi. Esimerkiksi ranta-alue kunnostetaan siten, että sen nykyinen luonnonmukaisuus ja puustoisuus säilyy.

Palaute 2

Palautteen mukaan ratkaisu, jossa pyörätie on siirretty erilleen, saattaa toimia, mutta voi myös aiheuttaa ongelmia. Jalankulkijat saattavat käyttää baanaa kun se tarjoaa oikaisun verrattuna rinnakkaiseen kävelyreittiin. Suurin ongelma on kuitenkin siinä, että rinnakkainen kävelyreitti ei ole asfaltoitu; kaikki, jotka liikkuvat jonkun pyörällisen asian kanssa (vetolaukut, lastenvaunut, pyörätuolit) tulevat käyttämään asfaltoitua pyörätietä kivituhkapintaisen rinnakkaiskävelytien sijaan. Rinnakkaiskävelytie tulisi siksi asfaltoida.

Puistosuunnitelmaehdotuksen suurin ongelma liittyy pyöräliikenteen baanaan, jota suunnitelma katkaisee. Baana kulkee Mäntymäen kentän itälaitaa pitkin Oopperakujan kautta Hesperianpuistoon. Tätä yhteyttä ei ole ollenkaan huomioitu puistosuunnitelmaehdotuksessa. Tällainen baanayhteyden totaalinen katkaiseminen ei ole hyväksyttävä ratkaisu ja puistosuunnitelma tulee suunnitella uudelleen tämän osalta. Tämä vaatisi sen, että myös Helsinginkadulla tehdään muutoksia ja ne pitäisi suunnitella ja toteuttaa samanaikaisesti kuin vastaavat muutokset puiston puolella.

Vastaus

Suunnitelman ratkaisu kivituhkapintaisesta rantakäytävästä perustuu siihen, että Töölönlahden pohjoisosassa on vastaava ratkaisu, jossa erillinen pyörätie on asfaltoitu ja rantakäytävä on kivituhkapintainen. Osa käyttäjistä, esimerkiksi juoksijat, toivovat asfalttia joustavampaa pintaa. Mikäli rantakäytävä olisi asfalttia, niin sen viereen olisi tarve rakentaa kivituhkapintainen reitti juoksijoille, mikä taas pakottaisi tekemään rantakäytävästä leveämmän.

Oopperatalon itäpuolella pyöräliikenne on nykyisin ohjattu kulkemaan Oopperatalon tontin kautta läheltä Oopperatalon sisäänkäyntiä. Suunnittelua on tehty yhteistyössä Senaattikiinteistöjen ja Kansallisoopperan kanssa. Heiltä on tullut toive siirtää pyöräliikenne etäämmälle Oopperatalon sisäänkäynnistä turvallisuuden lisäämiseksi. Liikenne- ja katusuunnittelussa on käynnistetty suunnitelma uudesta pyöräliikenteen ylityspaikasta nykyisen oopperan liittymän itäpuolelta. Näin pyöräliikenne saataisiin sujuvasti kulkemaan omalla reitillään etäällä sisäänkäynnistä ja erillään muusta liikenteestä. Uusi Helsinginkadun ylityspaikka on tarkoitus toteuttaa samalla, kun pyöräliikenne ohjataan pois Oopperatalon sisäänkäynnin edustalta.

Palaute 3

Palautteessa esitetään kritiikkiä suunnitelmaa kohtaan. Puistoa ei pidä pilata sinne soveltumattomilla rakenteilla ja laitteilla. Puistoon sijoitettu ulkokuntosali pilaa historiallisen puiston tunnelman ja ilmeen. Palautteessa esitetään väite, että leikkipaikka on siirretty tiilimuurin viereen, jotta ulkokuntosalille saadaan tilaa puiston keskeltä, mitä palautteessa pidetään surullisena. Palautteessa esitetään ulkokuntosalille soveltuvammaksi sijainniksi

Töölönlahdenpuistoa esimerkiksi Finlandiatalon ja Alvar Aallon kadun väliselle alueelle. Toisena sijaintipaikka ehdotetaan Kisahallin viereisen pysäköintialueen eteläreunaa.

Palautteen mukaan ravintolan niemeen ei tule rakentaa terassia, koska se toisi meteliä linnuston kannalta keskeiseen paikkaan.

Vastaus

Leikkipaikka siirretään melun vuoksi hiljaisempaan kohtaan puistossa, ei siis tilan vapauttamiseksi ulkokuntosalille. Suunnitelmassa leikkipaikalta tyhjäksi jäävä alue on hyödynnetty ulkokuntosalille, joka palvelisi erityisesti Töölön suunnalta saapuvia.

Ravintolan niemen vanha huonokuntoinen kivetty rantaterassi säilytetään paikallaan ja uudistetaan suunnitelmassa. Alueen mahdollisen vuokrauksen yhteydessä laaditussa sopimuksessa tullaan huomioimaan mahdolliset meluhaitat, aukioloajat ja valvontaan liittyvät asiat.

Palaute 4

Palautteessa vaaditaan, että ehdotus tulee palauttaa uudelleen valmisteltavaksi.

Perustelut

- Ehdotuksesta puuttuu lapsivaikutusten arviointi. Ehdotus myös piirtää hälyttävän kuvan Helsingin kaupungin arvoista: Lapset perheineen saavat väistyä leikkimään historiallisen puiston tiilimuurin varjoon aikuisille tarkoitetun, suuren, muovinurmipintaisen ulkokuntosalin tieltä. Tiilimuri katkaisee lasten ja heidän perheidensä näköyhteyden Töölönlahden arvokkaalle lintuvedelle – eivätkä lahden rannalla kulkevat ulkoilijat näe tiilimuurin takana leikkiviä lapsia ja heidän iloaan.
- Ehdotuksesta puuttuu tiedot hankkeen kustannuksista, niiden erittely sekä kustannuspaikat talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Puuttumaan on jäänyt myös aikatauluarvio siitä, missä järjestyksessä ja koska puistosuunnitelmaa lähdetäisiin toteuttamaan.
- Ainoastaan kustannusten yhteissumma, 4,5 miljoonaa, löytyy ehdotuksesta ja sekin yksittäisestä vuorovaikutusmuistion vastauksesta. Vuorovaikutusmuistio tuntuu aika väärältä paikalta esittää suunnitelmiin tehtyjä muutoksia.
- Luonnosvaiheen jälkeen suunnitelmaan vietyjä kaikkia muutoksia ei ole tiivistetty tai edes kirjattu ehdotuksen selostusosaan. Muutoksia joutuu poimimaan ehdotuksen kartalta, selostuksesta ja 37-sivuisen vuorovaikutusmuistion vastauksista.
- Ehdotuksesta piiryy hätäinen ja keskeneräinen tunnelma. On kuin ehdotusta haluttaisiin viedä eteen päin nyt jonkin, suunnittelualueen erityiset luonto- ja virkistysarvot sekä kulttuurihistorialliset arvot huomiotta jättävän aikapaineen alla.
- Toteutuessaan ehdotus lisää onnettomuusvaaroja suunnittelualueella. Tiilimuurin varjoon sijoitetulta leikkialueelta rantaan suunnistaessaan lapset perheineen käyttävät suorinta reittiä s.o. reittiä heti tiilimuurin eteläpäädyn takaa. Tiilimuurin takana kulkee kuitenkin kaupungin vilkkaimmin liikennöity pyöräväylä: Helsingin seudun pyöräilijät ry:n vuonna 2023 tekemän selvityksen mukaan pyöriä liikkui Töölönlahden rantaväylällä vuoden aikana yhteensä 770 000 (seitsemänsataaseitsemänkymmentätuhatta). Puistossa kulkeva tuskin lähtee katseellaan hakemaan ”kauemmaksi tiilimuurin päädyistä siirrettyä”, pyörätien ylittävää suojatietä. Tiilimuri taas estää pyöräilijää näkemästä pyörätietä lähestyvää ja päinvastoin.

- Suunnittelualue ei vastaa sitä aluetta, jonka kaupunkiympäristö hyväksyi puistosuunnitelman lähtökohdat ja tavoitteet -asiakirjasta 16.6.2020 päättäessään. <https://paatokset.hel.fi/fi/asia/https://ahjojulkaisu.hel.fi/2C12A476-0407-C49A-947A-72174B100000.pdf>. Vuoden 2020 päätöksen mukaisesta suunnittelualueesta on ehdotuksessa poistettu suunnittelualueen koillisin osa ts. osa Töölönlahden koilliskulman puistoa. Poistoa ei sanallisesti kuvata selostuksessa.
- Ehdotuksessa ei tuoda nyt esiin myöskään sitä, että em. poistetulle suunnittelualueelle on viranhaltijapäätöksellä rakennettu kuluvan vuoden aikana ulkokuntosali (ks. myöh.). Hesperianpuiston ulkokuntosali tulisi olemaan näin ollen jo toinen ulkokuntosali Töölönlahdella. Tätä ehdotuksessa ei kerrota.
- Kaupunkiympäristölautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan hyväksymän lähiliikuntapaikkaohjelman (2022–2032) <https://julkaisut.hel.fi/fi/julkaisut/lahiliikuntapaikkaohjelma-2022-2032> mukaan Töölönlahti ei ole ulkoliikuntapaikkojen katvealuetta ts. ohjelman mukaan Töölönlahdelle ei osoiteta ulkokuntoilupaikkojen rakentamista siellä jo olevien lisäksi (ks. myöh.).
- Toteutuessaan ehdotus lisäisi pyöräilijöiden ja Töölönlahdella laiduntavien, lentokyyttömien valkuposkivanhojen ja niiden poikasten välistä onnettomuusriskiä.
- Onnettomuusvaaraa lisää hanhien kulun estämiseksi (ilmeisesti estämiseksi) ehdotettavat niittyalat, myös pitkät niittysuikaleet. Korkeakasvuisten niittykasvien takaa lentokyyttömät hanhet ilmestyvät sitten yllättäen pyöräilijöiden eteen. Lentokyyttömiä ovat hanhen poikaset 7 viikon ikäisiksi asti ja poikasten vanhemmat sulkasatonsa vuoksi poikasten kuoriutumisen jälkeiset viikot. Hanhet eivät siis pysty lehahtamaan pakoon lähestyvän pyörän edestä niin kuin esimerkiksi pulut (kalliokyyhkyt) pystyvät.
- Myös, mikäli hanhet joutuvat pakenemaan Hesperianpuiston nurmialueelta (esim. niihin kohdistuvaa, laitonta häirintää), joutuvat ne juoksemaan pakoon vesialueelle korkean niitykasvillisuuden estäminä pitkin pyörätietä niin kauan kunnes korkeata niitykasvillisuutta ei enää ole. Veden ääreenhän (esim. Töölönlahdelle, Kaivopuistoon, Arabianrantaan ja Munkkiniemeen) hanhet tuovat pienet poikasensa ruokailemaan siksi, että niillä olisi pakopaikka lentokyyttömille poikasilleen – ja sulkasatoiselle, lentokyyttömälle itselleen.
- Ehdotuksessa mainittuja selvityksiä ja lausuntoja (melu, ilmansaasteet, hulevesien vaikutukset Töölönlahteen jne.) ei ole liitetty mukaan ehdotukseen. Perusteluja jää liikaa ilmaan. Melu-asiaa arvioitaessa on jätetty huomioimatta tiilimuurin varjoon suunnitellun leikkipaikan vieressä sijaitseva Oopperan Amfiteatteri. Sillä järjestetään meluakin tuottavia tapahtumia.
- Kaupunkiympäristölautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alkuvuodesta 2023 hyväksymää lähiliikuntapaikkaohjelmaa (2022–2032) ei ehdotuksessa tuoda esiin. Lähiliikuntapaikkaohjelman mukaan Töölönlahdelle ei ole tarvetta rakentaa ulkokuntosaleja tai muita ulkoliikuntapaikkoja. Töölönlahdelle on ohjelmassa sitä vastoin merkitty vuodesta 2012 asti sijainneet neljä kuntoilurastia. Nämä WDC-rastit on rakennettu osana maailman muotoilupääkaupunkivuotta (World Design Capital). Niiden jo alkanut purkaminen on hämmentävää. Purkamisesta ei ole tiettävästi tehty periaatteellista, poliittista päätöstä kaupungilla.
- Vihersuunnittelun nouseva teema on monille vieläkin vieraiden, hulevesien ”keräilyalaiden” (myös biosuodatuspainanteiden) lapsiturvallisuus (mukaan lukien itsenäisesti liikkuvat lapset) ja vedestä pelastaminen. Toivottavasti tämä teema huomioidaan Töölönlahdellakin.
- Biosuodatuspainanne on edelleen väärässä paikassa. Valkoposkivanho-vanhemmat tulevat viemään poikasensa painanteeseen muodostuvaan lammikkoon uimaan – jääden itse lentokyyttöminä vahtimaan poikasiaan pyörätielle. Suunnitelmaluonnokseen jätetty, asiaa koskeva mielipide on myös ymmärretty selvästi väärin kaupungilla: tarkoitus ei ole ollut

valittaa sitä, että hanhet vievät poikasensa biosuodatuspainanteisiin uimaan, vaan kertoa, että tilanteeseen liittyy merkittävä pyöräilijöiden ja hanhien välinen törmäysvaara. Oma kysymyksensä on kysymys siitä, kuinka paljon hulevesiä Töölönlahti sietää.

- Suunnittelualueelta kaadettavien puiden määrä vaikuttaa ylimitoitetulta vallitsevaan lajikatoon, ilmastonmuutokseen ja Hesperianpuistosta Mannerheimintien katuremontin yhteydessä jo kaadettujen jalopuiden ym. puiden määrään nähden. Vanhan sokeritehtaan tiilimuurin varjoon sijoitetulta leikkialueelta ja sen reunoilta on tarkoitus sieltäkin kaataa vähintään viisi puuta, jotta leikkialue muurin varjoon edes mahtuisi. Myös leikkipaikan nykyiseltä alueelta, tulevaksi aiotun ulkokuntosalin kohdalta ehdotetaan kaadettavaksi ainakin yksi suuri Hesperianpuiston puu. Tämä kaikki tietäen tuntuu erikoiselta, että lasten leikkipaikan siirtoa tiilimuurin viereen perustellaan auringonvalon välttämisyrikyksillä...

- Töölönlahden länsirannan eteläisimmän niemen lahoppuita (pötkelöitä, maassa) ei ole syytä kuljettaa "lahoppuupuistoon". Omalla paikallaan ne ovat mielenkiintoista katseltavaa ja kosketeltavaa kaiken ikäisille ja toimivat varmasti hyvänä hyönteishotellina länsirannalla varsinkin, kun niihin on porattu hyönteishotelli-reiät. Kaikki eivät jaksaa tai pysty kiipeämään kalliolle, jonka laelle lahoppuupuisto halutaan perustaa.

- Länsirannan pohjoisin niemi on aivan kaupunginpuutarhan tuntumassa ja vastapäätä Linnunlaulun vanhoja huviloita. Näiden alueiden upeista puutarhoista ei ole perhoselle mikään matka lentää länsirannalle – kunhan ravintolan edessä oleva niemeen istutetaan runsaasti perhosia houkuttelevia kukkia. Niemen voisi nimetä esim. Perhosniemeksi tai jollain muulla, alueen luontoarvoja arvostavalla nimellä (vrt. länsirannan keskimäinen niemi, "Ruusunniemi"). Ravintolan terassivaraus tulee länsirannan pohjoiselta niemeltä poistaa. Töölönlahti on liian arvokas ja herkkä luontoalue yömyöhäiselle terassoinnille. Puistosuunnittelijalla ei myöskään ole tunnetusti vaikutusvaltaa siihen, minkälaisia terassilupia ympäristöpalveluiden alueiden käyttö ja vuokraus -yksiköstä terasseille annetaan. Mielikuvia "häiriöttämästä terassista" ei siis ehkä pitäisi puistosuunnitelman ehdotuksessa luoda.

- Ehdotuksen vuorovaikutusmuistiossa todetaan, että "Töölönlahden ympäristön suunnittelussa huomioidaan (...) koko Töölönlahtea koskevat yhteiset tavoitteet, liittyminen ympäristöön ja muihin Töölönlahden ympäristön hankkeisiin." Tämä ei valitettavasti pidä paikkaansa. On ikävä edes ajatella sitä mahdollisuutta, että kaupunki olisi valmis näin reippaasti johtamaan lukijaa, myös poliittista päättäjää, harhaan.

- Mitään "yhteisiä tavoitteita", yleissuunnitelma tms., ei kaupunki ole Töölönlahtea koskeville yhdeksälle (9) eri suunnitelmalle ja hankkeelle koskaan laatinut. Hankkeet eivät myöskään ole missään vaiheessa toistensa kanssa keskustelleet eikä hankkeiden keskinäistä arvo- tai aikajärjestystä ole kaupungin suunnittelukoneistossa asetettu. Edes Töölönlahden luonnonsuojelualue-hanketta (ks. seuraavassa) ei ole asetettu ensi sijaiseksi ja kaikkia muita hankkeita tätä luonnonsuojeluhanketta tukemaan. Töölönlahtea koskevat yhdeksän eri hanketta ja suunnitelmaa luetellaan seuraavassa.

Hanke 1. Järjestöjen ehdotus luonnonsuojelualueen ja sitä ympäröivän vihersuojavyöhykkeen perustamiseksi Töölönlahdelle, v. 2021 alkaen. Kaupunkiympäristölautakunnan luonnonsuojelualueutta puoltava lausunto kaupunginhallitukselle 14.2.2023: <https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2022-010804?paatos=64d8aa64-4d78-cb3a-a0c7-8b6aa8c00003>, Töölönlahti mukana myös luonnonsuojelualueohjelmassa: <https://www.hel.fi/fi/kaupunkiymparisto-ja-liikenne/ympariston-ja-luonnon-suojelu/luonnonsuojelu-ja-monimuotoisuus/helsinginluonnonsuojelualueet>

Hanke 2. Kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin -hanke., vuodesta 2017 alkaen. Töölönlahti mukana. Kaupunginhallituksen päätti jatkaa hankkeen valmistelua 21.6.2021: <https://>

www.hel.fi/fi/kaupunkiymparisto-ja-liikenne/kaupunkisuunnittelu-ja-rakentaminen/suunnitelmat-ja-rakennushankkeet/kansallinen-kaupunkipuisto

Hanke 3. Vuonna 2015 entisen yleisten töiden lautakunnan hyväksymä ja keväällä 2023 alkanut Mannerheimintien katuremontti pääpostin ja Kansallisoopperan välisellä osuudella. Remontti pienensi Hesperianpuiston maaston alaa merkittävästi samalla kun puistosta kaadettiin suuri määrä mm. jalopuita. Seuraavan linkin takana Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen remonttia koskevat kysymykset kaupungille. Kaupunki ei tiettävästi ole vielä kysymyksiin vastannut. <https://www.sll.fi/helsinki/2023/05/12/kysymyksia-helsingin-kaupungille-mannerheimintien-katuremontista/>

Hanke 4. Linnunlaulutien ulkokuntosali, viranhaltijapäätös 14.12.2023: <https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2023-015014/90260697-49ac-413c-a1ad-5e0f3c514d93>

Hanke 5. Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelma, ehdotus nähtävillä 30.10.–12.11.2024: <https://paatokset.hel.fi/fi/kuulutukset-ja-ilmoitukset/etu-toolo-taka-toolo-puistosuunnitelmaehdotus-nahtavilla-3010-12112024>

Hanke 6. Töölönlahdenpuiston puistosuunnitelma. Kaupunkiympäristölautakunnan päätös luonnoksesta 29.10.2024: <https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2024-009148?paatos=1ddde195-a40f-4aaf-9b54-499d08692d4f>

Hanke 7. Nykyisen Pikku-Finlandian alla sijaisevan Karamzininranta-nimisen kadun katusuunnitelma, lähtökohdat ja tavoitteet kaupunkiympäristölautakunnan päätös 16.6.2020: <https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2020-006576?paatos=e1874079-f8d3-42ddad3a-396d12ebda71>

Hanke 8. Töölönlahden vedenpinnan korkeuden säätelyhanke, ns. patohanke, vuodesta 2015 alkaen. Etelä-Suomen aluehallintoviraston vuonna 2016 myöntämän tulvasuojeluporttien (patorakenteiden) rakentamisluvan määräajan järjestyksessä toinen pidennys on voimassa tällä hetkellä vuoden 2027 loppuun. Ks. listan seuraava kohta (nro 8) sekä Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen ym.:n viimeisin valitus Vaasan hallinto-oikeudelle (26.6.2023) sekä valitusta täydentävä vastaselitys (15.3.2024) seuraavassa: <https://www.sll.fi/helsinki/2023/06/30/valitus-kevyen-liikenteen-sillan-ja-tulvasuojelurakenteiden-rakentamiselleasetetun-maaraajan-jatkamisesta/>

Hanke 9. Linnunlaulun huvila-alueen asemakaava, johon kuuluu Töölönlahden vedenpinnan säätelyhanke ts. tulvasuojeluporttien/patorakenteiden rakentaminen Eläintarhanlahden puolelle Töölönlahden vedenpinnan korkeutta sääntelemään (ks. myös listan kohta 3). Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 3–24.6.2024: https://kartta.hel.fi/applications/sukka/dist/#/print-plan/https:%252F%252Fkartta.hel.fi%252F/sukka_asebakaava_user/1775

Kaupungin hallinnon ja poliittisten päättäjien olisi hyvä havahtua helsinkiläisten lisääntyneeseen poismuuttoon kaupungista. Yksi suurimmista muuttajaryhmistä on lapsiperheet.

Vastaus

Leikkipaikka siirretään melun vuoksi hiljaisempaan kohtaan puistossa, ei siis tilan vapauttamiseksi ulkokuntosalille. Suunnitelmassa leikkipaikalta tyhjäksi jäävä alue on hyödynnetty ulkokuntosalille. Palautteen myötä hiekkatekonurmipinta muutetaan kivituhkapinnaksi.

Puistosuunnitelmassa esitetty leikkipaikka sijoittuu pituudeltaan noin kolmasosan verran tiilimuuria pidemmälle eli toisin kuin palautteessa esitetään, niin leikkipaikalta on näköyhteys Töölönlahdelle ja rantakäytävälle. Samoin rantakäytävältä on näköyhteys leikkipaikalle.

Kustannustiedot esitetään päätöksenteon yhteydessä. Puiston toteuttamiseen on varauduttu kaupunkiympäristölautakunnan talousarvioehdotuksessa vuodesta 2026 alkaen. Puiston rakentamisen järjestys ei ole vielä tiedossa, vaan se tarkentuu urakan valmistelussa.

Päätösesityksessä esitetään tiivistelmä vuorovaikutuksen myötä suunnitelmaan tehdyistä muutoksista.

Palautteessa esitetty huoli leikkipaikan viereisen tiilimuurin eteläpäädyn kohdalla olevasta turvallisuusriskistä on otettu huomioon suunnitelmassa. Tiilimuurin jatkeeksi on esitetty aita, joka estää juoksemisen muurin takaa pyörätielle.

Suunnittelualue on tarkentunut suunnittelun edetessä. Linnunlauluntien ja Helsinginkadun kulmaan on juuri valmistunut ulkokuntosali hyväksytyyn puistosuunnitelman mukaisesti. Tämä ulkokuntoilupaikan alue on rajattu Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston suunnittelualueesta pois.

Kuntoilupaikan ehdotettu paikka on tunnistettu Hesperianpuiston puistosuunnittelun valmistelutöissä laajemman Töölönlahtea koskevan kokonaistarkastelun tuloksena. Töölönlahtea kiertävä reitti on erittäin suosittu ulkoilureitti, jonka varteen toivotaan jatkuvasti ja enemmän kuntoiluvaihtoehtoja. Töölönlahden alueella ei riitä vain yksi kuntoilupaikka, sillä alueelle saavutaan monesta suunnasta ja alueella on runsaasti käyttäjiä. Kuntoilupaikat ovat toivottuja toimintoja. Lähiliikuntapaikkaohjelmassa 2022-2032 Töölönlahden ympärille on osoitettu kolme ulkokuntoilupaikkaa (s. 24). Ohjelman laatimisen aikaan ne olivat kaikki niin sanottuja design-kuntoilupisteitä, jotka ovat huonokuntoisia, ja joihin on kohdistunut kritiikkiä. Lähiliikuntapaikkaohjelmassa on esitetty Töölönlahden kuntoilupaikkojen kehittäminen (s. 44). Tämän mukaisesti nykyiset design ulkokuntoilupaikat korvataan uusilla monipuolisilla ulkokuntoilupaikoilla. Töölönlahden ympäristön ulkokuntoilupaikkojen suunnittelu on tehty yhteistyössä kaupunkiympäristötoimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Rantakäytävän ja pyörätien väliin esitettyjen niittyjen hoidolla voidaan säädellä sitä, kuinka korkeaksi niitty kehittyy. Lisäksi lintujen liikkumista varten niittykaistaleiden poikki voidaan kehittää nurmipintaisia reittejä. Niittyalueiden kehittymistä seurataan, ja jos niityistä aiheutuu linnustolle riskipaikkoja, niin siihen voidaan kunnossapidon keinoin vaikuttaa.

Palautteen myötä suunnitelmaa muutetaan niin, että yksi kapea niittyjakso poistetaan pyörätien ja rantakäytävän välistä ja toisen jakson kohdalle tehdään nurmikaista käytävien ja niityn väliin. Hulevesialtaan eli biosuodatuspainanteen veden syvyys vaihtelee hulevesien määrän mukaan eli sateiden ja sulamisvesien määrän mukaan. Enimmillään vesisyvyys on noin 30 cm, mutta ison osan ajasta painanteessa ei ole vesipintaa. Reunan ovat loivat, mikä lisää painanteen turvallisuutta. Hulevesiallas on kasvipeitteinen. Kunnossapidolla voidaan tarpeen mukaan vaikuttaa painanteen kasvillisuuteen. Pyörätien siirtäminen sisemmälle puistoon on mahdollistanut hulevesialtaan sijoittamisen pyörätien ja rannan väliselle alueelle, jolloin hanhien ei tarvitse ylittää pyörätietä päästäkseen hulevesialtaalle. Hulevesialtaan paikka puistossa on määräytynyt maaston korkeuksien, maastonmuotojen ja puiston muiden toimintojen perusteella. Hulevesiä eli sade- ja sulamisvesiä puhdistetaan puiston alueella, jotta ne päätyisivät Töölönlahteen mahdollisimman puhtaina. Kaupunkiympäristön toimiala on teettänyt selvityksen Hesperianpuiston kautta johdettavien hulevesien vaikutuksista Töölönlahden vedenlaatuun. Puhdistettujen hulevesien aiheuttama vuosikuormituksen lisäys on niin pieni, että sillä ei ole vaikutusta Töölönlahden vedenlaatuun tai ekologiseen tilaan. Hulevesijärjestelmän rakentamisella ja/tai käytöllä ei myöskään ole vaikutusta Töölönlahden kalastoon, kasvillisuuteen ja linnustoon.

Leikkipaikan kohdalta poistetaan yksi huonokuntoinen pihlaja. Suunnitelmaa muutetaan niin että kuntoilupaikalta poistetaan kolmen puun sijaan yksi kallellaan oleva koivu, jossa on pitkä halkeama.

Suunnitelmaa muutetaan niin että eteläisellä niemellä olevia lahopuita ei siirretä muualle, mutta niitä siirretään niemellä eri kohtaan.

Ravintolan niemen vanha huonokuntoinen kivetty rantaterassi säilytetään paikallaan ja uudistetaan suunnitelmassa. Alueen mahdollisen vuokrauksen yhteydessä laaditussa sopimuksessa tullaan huomioimaan mahdolliset meluhaitat, aukioloajat ja valvontaan liittyvät asiat. Niemen alueen istutuksissa käytetään perhosia ja pölyttäjiä huokuttelevaa kukkivaa kasvillisuutta.

Kaupunkiympäristön toimiala on teettänyt selvityksen ”Töölönlahti–maisema ja suunnittelun lähtökohdat” Töölönlahden idea- ja konseptisuunnitelman rinnalla ja sen lähtöaineistoksi. Se kokoaa yhteen Töölönlahden ympäristön yleiset tavoitteet ja liittymisen ympäristöön sekä antaa kokonaiskuvan Töölönlahden ympäristön maisemasta, luonto- ja kulttuuriarvoista, virkistyksestä sekä ajankohtaisista hankkeista. Selvitys on mukana Töölönlahden idea ja konseptisuunnitelman päätösaineistossa.

Palaute 5

Palautteen antaja on tutustunut puistosuunnitelmaehdotukseen. Palautteen mukaan heidän luonnosvaiheessa tekemiään ei ole juurikaan huomioitu puistosuunnitelmassa, minkä vuoksi uudistaa edellisen mielipiteensä aikaisemman mielipiteensä.

<https://www.sll.fi/helsinki/2024/02/15/mielipide-hesperianpuiston-ja-hakasalmenpuiston-puistosuunnitelmaluonnoksesta/> (toimitettu kirjaamoon 13.2.2024).

Palautteen mukaan pyöräily ja niityttäminen ovat sinänsä kannatettavia asioita, mutta kapeaan puistoon sijoitettuna niihin liittyy ikäviä ongelmia. Kuvatun kaltaisena kävely- ja pyöräilyreitit sekä niitä erottava niitykaistale vievät leveän kaistaleen puistosta. Erillinen läpiajotie haittaa puiston käyttöä ja kaksi tieväylää dominoisi koko Töölönlahden ja Mannerheimintien välistä puistoaluetta. Pyörätie aiheuttaa muun muassa valkoposkikihanhille vahingoittumisriskin ja haittaa yhdessä niitykaistaleen kanssa lintujen siirtymistä rannasta puistoon. Hesperian- ja Hakasalmenpuistoissa jalankulkuun rauhoitettu viheralue tukisi parhaiten kaikenikäisten ja -kuntoisten lähiluonnosta nauttimista ilman törmäysriskejä sekä valkoposkikihanhien turvallisuutta. Palautteen antaja esittää yhä ensisijaisena ratkaisuna, että pyöräkulkuneuvot ohjataan kulkemaan Hesperian- ja Hakasalmen puistojen ohi Mannerheimintielle, jossa on jo pyöräväylä. Niittyjen pinta-ala voidaan pitää samana, mutta ne tulee sijoitella niin, että niityt eivät yhtenäisenä nauhana häiritse valkoposkikihanhien liikkumista. Erillinen leveä pyöräväylä ei ole hyvää puistosuunnittelua.

Palautteessa pidetään hyvänä, että kaupunkiympäristön toimiala on teettänyt selvityksen Hesperianpuiston kautta johdettavien hulevesien vaikutuksista Töölönlahden vedenlaatuun. Palautteessa pyydetään selvityksen liittämistä suunnitteluaineistoon.

Palautteessa uudistetun, esilläolon aikana jätetyn mielipiteen sisältö:

Palautteen antaja pitää ongelmallisena sitä, että Töölönlahden alueella viedään suunnittelua eteenpäin useina erillisinä hankkeina. Näin vuorovaikutuksessa on hankala saada kokonaiskuvaa alueesta ja sen toiminnoista. Parasta olisi, mikäli vuorovaikutuksessa olisi mahdollisista tarkastella näitä eri alueita kokonaisuutena.

Rannan ja puistoalueen monimuotoisuus

Olemme syksyllä 2022 jättäneet yhdessä asukasyhdistysten kanssa kaupungille aloitteen luonnonsuojelualueen ja vihersuojavyöhykkeen perustamiseksi Töölönlahdelle, ja kaupunkiympäristölautakunta on 14.2.2023 ottanut positiivisen kannan luonnonsuojelualueen perustamiseen. Luonnonsuojelualue nostetaan ilahduttavasti esiin myös puistosuunnitelma-aineiston diaesityksen hankkeissa, mutta aloite olisi syytä mainita myös suunnitelmaselostuksessa.

Luonnonsuojelualueen ympärille esitettyyn vihersuojavyöhykkeeseen kaupunki ei ole ottanut kantaa. Kuten jo aloitteessa olemme tuoneet esiin, vihersuojavyöhykkeen tarkoituksena on suojatulevaa luonnonsuojelualueita ympäri Töölönlahden. Hyvä keino vihersuojavyöhykkeen toteuttamiseen on luonnon monimuotoisuutta sekä lehtivihreän määrää lisäävä puistosuunnittelu. Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelmaluonnos tukee monelta osin monimuotoisuustavoitteita. On tärkeää, että ruovikot ja muut kasvipeitteiset rannat säilytetään ja uusittavissa kohdissa suositaan paikan luontaisia kasveja. Luontaisten kasvilajien osalta on kuitenkin huomioitava, että ei käytetä lajien puutarhaversioita eli jalostettuja ulkomaisia muotoja. Sama pätee siemeneroosiomattoihin; siementen on oltava paikallista alkuperää.

Ravintolan niemen suunnitelmat eivät sen sijaan sovi monimuotoisuutta tukevaan yhtälöön. Tapahtuma- tai terrassialueen asemesta ravintolan niemeä tulisi suunnitella luonnon ja virkistyksen näkökulmasta esimerkiksi vihreänä levähdyspaikkana ja lintujen tarkkailualueena. Asemaakaavankin mukaan kyseinen alue on puistoaluetta.

Monimuotoisuuden kannalta on hyvä, että rannan salavat sekä muut puistoalueen vanhat puut aiotaan säilyttää mahdollisimman pitkään. Esitämme, että poistettaviksi suunnitellut puut käydään vielä kertaalleen läpi avoimessa maastokatselmuksessa, jonka pohjalta arvioidaan, voitaisinko suunniteltua enemmän puustoa säästää.

Hesperianpuiston kunnostuksessa on syytä kiinnittää huomiota liito-oravien tienlylystarpeisiin. Mannerheimintien yli Hesperian esplanadin puistoon päin. Mahdolliset puiden uusimiset on toteutettava jaksoittain niin, että liito-oravien kulkureitti säilyy jatkuvana. Kyseessä on yleiskaavatason tärkeä poikittainen viheryhteys. Yhteyttä on syytä vahvistaa –lisäämällä puita myös nyt nurmikkoselle alueelle Hesperiankatujen kohdalla.

Haitallisten vieraslajien poisto, lahoppuutarhat ja niityttäminen ovat kannatettavia tavoitteita. On kuitenkin huolehdittava, että rannan luonnostaan lahoppuustoiset paikat säilytetään ja myös valkoposkikihanhille sopivaa elinympäristöä säästetään.

Suunniteltaessa istutettavien uusien puiden ja pensaiden määrää on huomioitava, että jo Mannerheimintien remontin yhteydessä puistosta katosi paljon lehtivihreää. Tämän menetyksen korvaaminen on huomioitava puistosuunnitelmassa. Puiden lisäämisen ohella pensasalueita on syytä olla nykyistä enemmän. Istutettaviksi pensaslajeiksi ehdotamme sellaisia, jotka tarjoavat suojaa ja ravintoa pikkulinnuille ympäri vuoden. Tiheät pensasryhmät ovat tärkeitä muun muassa varpusille. Puistojen linnut pitävät myös tuholaisia kurissa, mikä suojaa esimerkiksi kukkaistutuksia. Esitämme puistoalueelle infokylttiä, jossa kerrotaan luonnon monimuotoisuudesta sekä sen lisäämisestä ja säilyttämisestä.

Hulevedet

Osana Mannerheimintien remonttia ja nyt nähtävillä olevaa puistosuunnitelmaa Hesperianpuistoon suunnitellaan hulevesien käsittelyyn liittyviä rakenteita sisältäen biosuodatuspaineet. Sinänsä hulevesien eriyttäminen sekaviemäristä on tarpeellista ja ympäristölle hyvä asia. Hulevesien käsittelyn osalta olisi kuitenkin syytä pohtia useampia mahdollisia ratkaisuja sekä esitellä toteutus nykyistä tarkemmin.

Tässä vaiheessa suunnitelmaluonnos ei tarjoa tarpeeksi tietoa, jotta voisimme ottaa asiaan kunnolla kantaa. Suunnitelmassa tulisi kuvata muun muassa puistoon tulevat rakenteet, niiden mahdollisesti vaatimat luvat sekä rakentamisen ja käytön aikaiset ympäristövaikutukset. Suunnitelman selostuksen mukaan Töölönlahden veden laatuun ei tule uudesta tilanteesta merkittäviä vaikutuksia. Suunnitelmassa tulisi kuitenkin esittää, mihin tämä arvio perustuu ja miten vaikutuksia tullaan seuraamaan. Etenkin huomiota tulee kiinnittää veden laatuun ja sen mahdollisiin vaikutuksiin Töölönlahden linnustoon ja muuhun eliöstöön.

Lisäksi suunnitelmassa tulee selvittää, ovatko biosuodatuspainanteet hulevesien sisään- ja ulostulon kannalta oikeassa kohdassa, ovatko painanteet kooltaan riittävät vai tulvivatko ne rankkasateilla sekä ovatko painanteet turvallisia esimerkiksi lasten kannalta, jos ne alkavatkin tulvia. Myös maantieteellinen alue, jolta hulevedet johdetaan Töölönlahteen, on esitettävä suunnitelmassa.

Hulevesirakenteiden rakentaminen on toteutettava puut ja pensaat säilyttäen. Ehdotamme, että rakentamisen osalta tutkitaan mahdollisuutta toteuttaa suunnitelma vaakaporauksella avaamatta maanpintaa.

Toistaiseksi Töölön kaupunginosan hulevesien johtamisesta Töölönlahteen ei ole olemassa minkään poliittisen luottamuselimen päätöstä. Jos päätös tehdään nyt osana tätä puistosuunnitelmaa, hulevesiratkaisut on syytä suunnitella ja esitellä huolellisesti.

Kevyen liikenteen järjestäminen

Olemme keväällä 2021 vaatineet, että kaupungin on tutkittava rannan pyöräilyliikenteen siirtämistä Töölönlahden rantaraitilta Mannerheimintielle. Kannatamme pyöräilyn kehittämistä yleisellä tasolla, mutta Hesperian- ja Hakasalmen puistoissa jalankulkuun rauhoitettu viheralue tukisi parhaiten kaikenikäisten ja -kuntoisten lähiluonnosta nauttimista ilman törmäysriskejä. Samalla alue muuttuisi myös valkoposkivanhille turvallisemmaksi.

Ehdotamme, että suunnittelussa tutkitaan, voidaanko pyöräkulkuneuvot ohjata kulkemaan Hesperian- ja Hakasalmen puistojen ohi Mannerheimintielle tai voidaanko nopeuden säätelyä kehittää. Mahdollisesti tuolloin rantaraitin leventämisellekään ei enää ole tarvetta ja puistolle jää enemmän tilaa.

Lenkkeilykaistan sijainti kävelytien ja lahden välillä on huono luontoa tarkkailevia kävelijöitä ajatellen, minkä vuoksi kaistan tarvetta ja sijoittelua on syytä pohtia uudelleen. Juoksijalle rannan läheisyys ei ole yhtä olennainen kuin lintujen tarkkailijalle.

Muut toiminnot

Etenkin ulkokuntosalin kohdalla nousee esiin ongelma Töölönlahden alueen suunnittelusta useina erillisinä hankkeina. Linnunlaulutien ulkokuntosalia suunnitellaan jo toiselle puolelle Töölönlahtea, ja nyt Hesperianpuistoon esitetään toista, vielä laajempaa ulkokuntosalia. Mielestämme Töölönlahden alueella paras paikka ulkokuntosalille olisi Töölönlahdenpuistossa. Sinne olisi helppo saapua Kansalaistorin suunnasta.

Leikkipaikan, pelialueen ja muiden vastaavien alueiden pintamateriaalina ei tule käyttää muovista tekonurmea. Lisäksi niiden toteutuksessa on säästettävä puustoa; esimerkiksi uuden leikkipaikan alta ei tulisi kaataa puita.

Puiston toimintojen osalta kannustamme kaupunkia vielä kertaalleen arvioimaan, tarvitaanko niitä kaikkia kulttuurihistorialtaan ja luonnoltaan arvokkaalla puistoalueella. Töölönlahden ympäristö on ainutlaatuisen luonto- ja virkistysalue pääkaupungin sydämessä, joka tarjoaa paitsi hienon

mahdollisuuden ihmisille luonnosta nauttimiseen, myös tärkeän elinympäristön lukemattomille muille lajeille.

Vastaus

Hesperianpuiston läpi kulkeva pyöräliikenteen baanareitti perustuu voimassa olevaan yleiskaavaan ja pyöräliikenteen baanaverkkosuunnitelmaan. Yhteys on nykyisellään yksi Helsingin vilkkaimmista pyöräväylistä ja sen kehittäminen nähdään tärkeänä. Puistoyhteys tarjoaa miellyttävän ja autoliikenteen haitoista vapaan reitin, mikä tukee myös kaupungin tavoitetta kaikenikäisten ja kykyisten liikkumisesta pyörällä. Reitti on osa Keskuspuistonbaanaa, joka jatkuu Hesperianpuistosta kohti Keskuspuistoa. Moni käyttäjä tulee myös pääradan varresta ja Kallion suunnasta. Pyörätieyhteyden poistaminen Hesperianpuistosta olisi pyöräilyn houkuttelevuuden kannalta merkittävä heikennys, sillä Mannerheimintielle kulkeminen aiheuttaisi nykyistä reittiä käyttäville lisäviiveitä liikennevaloissa ja kadunylityksissä. Mannerheimintien rakentuvat pyörätiet palvelevat parhaiten Tukholmankadun suuntaan ja pohjoiseen kulkevia ihmisiä sekä kadunvarren kiinteistöihin kulkijoita.

Nykyisin pyörätie ja jalkakäytävä sijaitsevat rinnakkain, mikä aiheuttaa haasteita mm. risteämistilanteissa. Liikkujamääriin nähden tila on usein ahdas. Esilläolon aikana saatujen palautteiden johdosta pyörätie on siirretty erilleen rantakäytävästä sisemmälle puistoon. Erillinen pyörätielinjaus mahdollistaa jalankulkureitin kehittämisen rannan lähellä ja rantakäytävän puistomaisemman jäsentelyn rajautuen istutettaviin alueisiin. Näin rantaan saadaan pyöräliikenteeltä rauhoitettu kivituhkapintainen reitti rauhallisempaan liikkumiseen vastaavalla tavalla kuin Töölönlahden pohjoisreunallakin on. Pyörätien siirtäminen erilleen rantakäytävästä vähentää konflikteja ja lisää kaikkien käyttäjien turvallisuutta. Turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota esimerkiksi hyvällä näkyvyydellä risteyskohdissa ja suojaiteilla.

Rantakäytävän ja pyörätien väliin esitettyjen niittyjen hoidolla voidaan säädellä sitä, kuinka korkeaksi niitty kehittyy. Lisäksi lintujen liikkumista varten niittykaistaleiden poikki voidaan kehittää nurmipintaisia reittejä. Niittyalueiden kehittymistä seurataan, ja jos niityistä aiheutuu linnustolle riskipaikkoja, niin siihen voidaan kunnossapidon keinoin vaikuttaa.

Palautteen myötä suunnitelmaa muutetaan niin, että yksi kapea niittyjakso poistetaan pyörätien ja rantakäytävän välistä ja toisen jakson kohdalle tehdään nurmikaista käytävien ja niityn väliin.

Kaupunkiympäristön toimiala on teettänyt selvityksen ”Töölönlahti–maisema ja suunnittelun lähtökohdat” Töölönlahden idea- ja konseptisuunnitelman rinnalla ja sen lähtöaineistoksi. Se kokoaa yhteen Töölönlahden ympäristön yleiset tavoitteet ja liittymisen ympäristöön sekä antaa kokonaiskuvan Töölönlahden ympäristön maisemasta, luonto- ja kulttuuriarvoista, virkistyksestä sekä ajankohtaisista hankkeista. Selvitys on mukana Töölönlahden idea ja konseptisuunnitelman päätösaineistossa.

Suunnitelmaselostukseen lisätään maininta aloitteesta luonnonsuojelualueen ja vihersuojavyöhykkeen perustamisesta. ELY-keskuksen mukaan erillistä suojavyöhykkeen käsitettä ei tunneta. Luonnonsuojelualueen raja on virallinen raja, jolle ei tarvita puskurivyöhykettä. Suojavyöhykkeitä voidaan määritellä erikseen kaavoituksessa. Täten suunnitelmassa ei tulla esittämään vihersuojavyöhykettä. Puistosuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tukevat kuitenkin luonnonsuojeluesitystä. Ranta-aluetta kunnostetaan luonnonmukaisista lähtökohdista käsin. Nykyiset kasvipeitteiset rannat säilytetään. Muutamissa kohdissa eroosio on vienyt rannan kasvillisuuden ja maakerrokset, minkä vuoksi nämä kohdat kunnostetaan täyttämällä ja istuttamalla niihin uusi kasvipeite. Uusi kasvillisuus tehdään siemeneroosiomatoilla, jotka kasvittuvat nopeasti ja niihin voidaan valita paikan luontaisia kasvilajeja. Rantaa hoidetaan luonnonmukaisena.

Ravintolan niemen vanha huonokuntoinen kivetty rantaterassi säilytetään paikallaan ja uudistetaan suunnitelmassa. Alueen mahdollisen vuokrauksen yhteydessä laaditussa sopimuksessa tullaan huomioimaan mahdolliset meluhaitat, aukioloajat ja valvontaan liittyvät asiat. Niemen alueen istutuksissa käytetään perhosia ja pölyttäjiä huokuttelevaa kukkivaa kasvillisuutta.

Esilläolon jälkeen puistosuunnitelmaan on lisätty runsaasti uusia pensaita ja pensasryhmiä sekä puustoa, jota on lisätty myös Mannerheimintien reunaan liito-oravien liikkumisen parantamiseksi. Esilläolon jälkeen suunnitelmaan on lisätty infokyltti puiston luontoarvoista.

Hulevesialtaan tekninen suunnittelu on tehty ja nämä asiat on huomioitu sen yhteydessä. Hulevesialtaan rakentamisen tieltä ei kaadeta puita eikä pensaita. Hulevesien johtaminen ei edellytä poliittista päätöstä. Kaupunkiympäristön toimiala on teettänyt selvityksen Hesperianpuiston kautta johdettavien hulevesien vaikutuksista Töölönlahden vedenlaatuun. Puhdistettujen hulevesien aiheuttama vuosikuormituksen lisäys on niin pieni, että sillä ei ole vaikutusta Töölönlahden vedenlaatuun tai ekologiseen tilaan. Hulevesijärjestelmän rakentamisella ja/tai käytöllä ei myöskään ole vaikutusta Töölönlahden kalastoon, kasvillisuuteen ja linnustoon.

Kuntoilupaikan ehdotettu paikka on tunnistettu Hesperianpuiston puistosuunnittelun valmistelutöissä laajemman Töölönlahtea koskevan kokonaistarkastelun tuloksena. Töölönlahtea kiertävä reitti on erittäin suosittu ulkoilureitti, jonka varteen toivotaan jatkuvasti ja enemmän kuntoiluvaihtoehtoja. Töölönlahden alueella ei riitä vain yksi kuntoilupaikka, sillä alueelle saavutaan monesta suunnasta ja alueella on runsaasti käyttäjiä. Kuntoilupajat ovat toivottuja toimintoja. Lähiliikuntapaikkaohjelmassa 2022-2032 Töölönlahden ympärille on osoitettu kolme ulkokuntoilupaiikkaa (s. 24). Ohjelman laatimisen aikaan ne olivat kaikki niin sanottuja design-kuntoilupisteitä, jotka ovat huonokuntoisia, ja joihin on kohdistunut kritiikkiä. Lähiliikuntapaikkaohjelmassa on esitetty Töölönlahden kuntoilupajien kehittäminen (s. 44). Tämän mukaisesti nykyiset design ulkokuntoilupajat korvataan uusilla monipuolisilla ulkokuntoilupajoilla. Töölönlahden ympäristön ulkokuntoilupajien suunnittelu on tehty yhteistyössä kaupunkiympäristötoimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Projektinjohtaja

Jere Saarikko

Tiedoksi

Palautteen antajat